

#UKI20300

- Oikeenlaista kemiaa

Uudenkaupungin kaupungin laaja hyvinvointikertomus

2017-2021

Päätöksentekotiedot

16.6.2021 UKIHYTE-ohjausryhmä

4.8.2021 UKIHYTE-ohjausryhmä

21.9.2021 Hyvinvointi – ja vapaa-aikalautakunta

27.9.2021 Kaupunginhallitus

18.10 2021 Kaupunginvaltuusto

1.	Johdanto	6
2.	Hyvinvointikertomuksen vastuutahot ja viitekehys	7
3.	Raportin keskeisimmät termit, käsitteet ja tiedonkeruumenetelmät	8
4.	Uudenkaupungin kaupungin strategia #UKI20300 - Oikeenlaista kemiaa	10
5.	Väestörakenne, terveys ja hyvinvointi	11
5.1	Lapset ja nuoret 0-18	12
5.1.1	Koettu terveys ja elintavat	
5.1.2	Elämään tyytyväisyys, osallisuus ja henkinen hyvinvointi	
5.2	Nuoret aikuiset 20-29	17
5.2.1	Koettu terveys ja elintavat	
5.2.2	Osallisuus ja henkinen hyvinvointi	
5.3	Kaikki työkäiset 18-65	18
5.3.1	Koettu terveys ja elintavat	
5.3.2	Osallisuus ja henkinen hyvinvointi	
5.3.3	Työkyky	
5.4	Ikäihmiset 65 +	20
5.4.1	Koettu terveys ja elintavat	
5.4.2	Ikääntymiskehitys ja koettu yksinäisyys	
6.	Turvallisuus, työllisyys ja koulutusaste	24
6.1	Yleinen turvallisuus	24
6.2	COVID-19 koronavirus	25
6.3	Liikenneturvallisuus	26
6.4	Työllisyys ja koulutusaste	28
7.	Mitä Uudessakaupungissa on tehty terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi vuosina 2017-2021	30
7.1	Hyvinvointi- ja vapaa-ajan palvelut	30
7.2	Kasvun ja oppimisen palvelut	33
7.3	Sosiaali- ja terveystalvet	34
7.4	Tekniset- ja ympäristöpalvelut	37
7.5	Hallinto- ja elinvoimapaalvelut	38
8.	Yleiskatsaus kaupungin hyvinvoinnin edistämistyöhön	40
8.1	Hyte-työn painopisteet ja indikaattorit	43
8.2	Vuosiraportit 2017 kesäkuu - 2021 kesäkuu	43
9.	Terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen valtakunnallisesti, maakunnallisesti ja paikallisesti	46
9.1	Valtakunnallinen ulottuvuus: Hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyö ja SOTE-uudistus	46
9.2	Maakunnallinen Terveyden ja hyvinvoinnin edistämistyö	47
9.3	Terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen Uudessakaupungissa - strateginen ohjelmatyö	48
10.	Katse tulevaisuuteen	51
11.	Tiivistelmä ja johtopäätökset	52
	Loppusanat	53
	Lähteet	54

Alkusanat

Hyvinvointi ja sen edistäminen on määritelty kunnan perustehtäväksi. Vielä kymmenen vuotta sitten puhuttiin pääosin terveyden edistämisestä ja bruttokansantuotteesta. Sitten on yhä vahvemmin siirrytty puhumaan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä ja hyvinvoinnin mittaamisesta sekä kehitetty siihen soveltuvia indikaattoreita.

Suurin yksittäinen muutoksen ajuri on ollut Taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestön, OECD toimesta julkaistu raportti, “Measurement of Economic Performance and Social Progress” (2009), joka tunnetaan nimellä Stiglitzin komission raportti. Professori Joseph Stiglitzin lisäksi raporttia koosti kaikkiaan viisi taloustieteen nobelistia ja muita arvostettuja talous- ja yhteiskuntatutkijoita.

Komitean työskentelylle oli tilausta, koska useissa Euroopan Unionin eri ohjelmien toimeenpanovaiheessa huomattiin, että pelkästään talustilastojen ja muun taloudellisen tiedon avulla tehtävä arviointi antaa väärän ja yksiuolotteisen kuvan kehityksestä.

Heräsi kysymys siitä, miten kehitystä voidaan ylipäättänsä ohjata oikeaan suuntaan, jos tavoiteltavien tulosten seurantaan ei ole sopivia välineitä. Kritiikin ydin kiteytyi nobelisti Joseph Stiglitzin toteamukseen: “Bruttokansantuote on vanhentunut mittari, jonka käyttö johtaa huonoihin päätöksiin”.

Stiglitzin komission loppuraportti tähdensi, että **talouden mittaamisessa painopiste tulee siirtää perinteisestä tuotantoon keskittyvästä mittaamisesta koskemaan laajemmin kansalaisten hyvinvointia**, sekä kehittää tähän soveltuvia mittareita. Komission raportin vaikutus on ollut erittäin merkittävä toimivan ja hyvinvoivan yhteiskunnan suunnittelussa kaikkialla kehittyneissä maissa. Se on avannut oven monitahoiseen kansalaisten hyvinvoinnin tukemiseen ja edistämiseen.

*Hyvinvointi ja sen edistäminen
on määritelty
kunnan perustehtäväksi.*

1. Johdanto

Arvoisia lukija,

Uusikaupunki on yksi Suomen vanhimmista kaupungeista, noin 15 500 asukkaan kehittyvä ja idylliltään ainutlaatuinen kaupunki, joka sijaitsee lounaisrannikolla Saaristomeren rannalla. Uudenkaupungin kaupunkialueen lisäksi kaupunki tunnetaan erityisesti myös Kalannin, Lokalahden ja Pyhämaan alueista.

Uudessakaupungissa on 43 valtuutettua. Valtuusto käyttää kaupungin päätösvaltaa sikäli, kun siitä ei ole erikseen toisin säädetty tai valtuusto ei ole toimivaltaansa siirtänyt muulle toimielimelle. Uudenkaupungin kaupunginjohtajana toimii Atso Vainio ja hänen alaisuudessaan kaupungin johtoryhmä, johon kuuluu kahdeksan kaupungin johtavaa viranhaltijaa. Kaupungin vakituksessa palveluksessa on noin 1000 henkilöä.

Hyvinvointityö ja sen kehittäminen on osa Uudenkaupungin strategyötä. Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen (hyte) on yksi kuntien ja siten myös Uudenkaupungin kaupungin tärkeimmistä tehtävistä. Hyvinvointityö ja sen suunnittelu on juuri nyt entistäkin ajankohtaisempaa, sillä maakuntauudistus ja Sosiaali- ja terveydenhuollon uudistukset ovat todennäköisempiä kuin koskaan aiemmin. Sote-palveluille onnistunut hyte-työ parhaimmillaan tarkoittaa sitä, että korjaavien sote-palveluiden tarve ja käyttö vähentyy. Voisikin todeta, että enemmän hyteä tarkoittaa vähemmän sotea. Ajatuksena on, että juurisyihin puuttamalla ja ehkäisevää työtä lisäämällä voidaan oleellisesti vähentää väestön terveys- ja hyvinvointipuutteiden syntymistä.

Tässä laajassa hyvinvointikertomuksessa käydään läpi valtuustokauden 2017-2021 hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä Uudessakaupungissa. Tämä raportti tarjoaa yleiskatsauksen hyvinvointityöhön tarkastelemalla Uudenkaupungin toimintaympäristöä ja siinä tapahtuneita muutoksia. Tämän lisäksi raportti tarkastelee hyvinvointityölle asetettuja painopisteitä, strategista ohjelmatyötä sekä työlle asetettujen tavoitteiden toteutumista sekä tarkastelee hyvinvoinnin edistämistyön kehittymistä Uudessakaupungissa tarkastelujakson aikana. Lopuksi raportti tarjoaa tiivistelmän, johtopäätöksiä ja ohjaa lukijan ajatukset tulevaisuuden hyvinvointisuunnitelman rakentamiseen Uudessakaupungissa.

2. Hyvinvointikertomuksen vastuutahot ja viitekehys

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL) ohjeistaa kuntia tekemään vuotuisten hyvinvointiraporttien lisäksi laajan valtuustokauden mittaisen hyvinvointikertomuksen.

Laaja hyvinvointikertomus johtopäätöksineen toimii seuraavaan valtuuston hyvinvointisuunnitelman pohjana. Suunnitelmaan vaikuttavat vahvasti myös valtakunnalliset, maakunnalliset ja muut kunnassa sovitut painopisteet unohtamatta kaupungin strategiaa. Suunnitelman toteutumisesta raportoidaan vuosittain valtuustolle, virkamiehille, kuntalaisille sekä muille keskeisille sidosryhmäläisille.

Laajan hyvinvointikertomuksen tarkoituksena on antaa kokonaisvaltainen katsaus hyvinvoinnista ja terveydestä sekä niiden edistämisestä kunnassa. (kertomusosa)

Hyvinvointisuunnitelma on strateginen suunnitelma, jonka avulla ohjataan ja tuetaan Uudessakaupungissa toteutettavaa hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä. (suunnitelmaosa)

Vuotuisen hyvinvointiraportin tarkoituksena on tarjota tietoa valtuutetuille, virkamiehille ja kuntalaisille hyvinvointityön edistymisestä kunnassa. (tieto-osa)

Hyvinvointityö, sen suunnittelu, toteutus ja siitä raportointi on poikkihallinnollista työtä. Monitahoisessa hyvinvointityössä tulee näkyä tiivistetysti eri hallinnonalojen asiantuntijoiden yhteistyö, näkemykset ja tieto. Hyvinvointityön kokonaisvaltainen johtaminen ja koordinoituvastuu sekä työn raportoinnista vastaaminen on Uudessakaupungissa määritelty hyvinvointijohtajan tehtäväksi.

Laillisen viitekehyksen Suomessa tehtävälle hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyölle määrittelee lainsäädäntö:

Kuntalaki (410/2015)

Terveydenhuoltolaki 1326/2010 §12

Sosiaalihuoltolaki 1301/2014 §6– 10

Laki ehkäisevän päihdetyön järjestämisestä (523/2015)

3. Raportin keskeisimmät termit, käsitteet ja tiedonkeruumenetelmät

TERMIT

HYTE - *hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyö (lakisääteinen)*

Laaja hyvinvointikertomus - *valtuustokauden käsittävä raportti*

Hyvinvointisuunnitelma - *valtuustokauden käsittävä strateginen suunnitelma*

Hyvinvointiraportti - *vuotuinen raportti hyvinvointityön edistymisestä*

Hyvinvointitieto - *valtakunnallisesti, maakunnallisesti ja paikallisesti kerätty tieto, jota voidaan hyödyntää hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyössä*

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma - *lakisääteinen suunnitelma lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistämiseksi. Erillinen suunnitelma, joka nivoutuu osaksi kaupungin kokonaisvaltaista hyvinvointisuunnitelmaa*

UKIHYTE - *Uudenkaupungin kaupungin poikkihallinnollinen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen ohjausryhmä*

KÄSITTEET

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen johtaminen - *yksi osa kaupungin strategista johtamista*

Hyvinvoinnin osatekijät - *terveys, aineellinen vauraus, koettu hyvinvointi*

Yhteisön hyvinvointi - *asuinolot, ympäristö, työllisyys ja työolot, toimeentulo*

Yksilön hyvinvointi - *sosiaaliset suhteet, itsensä toteuttaminen, sosiaalinen pääoma, onnellisuus*

Elämänlaatu - *terveys, materiaallinen hyvinvointi, odotukset hyvästä elämästä, ihmissuhteet, omanarvontunto, mielekäs ja merkityksellinen tekeminen*

Objektiiviset mittarit - *talous, koulutus, terveys, ympäristö*

Subjektiiivinen mittari - *yksilön oma kokemus/arvio omasta hyvinvoinnin tilasta*

Tiedonkeruu

Tämän laajan hyvinvointikertomuksen raportoinnissa on hyödynnetty seuraavia tietolähteitä:

Uudenkaupungin kaupungin kuntalaiskysely 2019,
Move! – fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmän tulokset 2017-2021,
TEAvisari- kunnan terveydenedistämistyön mittari 2017-2020,
Kouluterveyskysely - Terveyden ja hyvinvoinninlaitos (THL),
Uudenkaupungin kaupungin eri hallinnonalojen tuottamaa tietoa ja tilastoja sekä valtakunnallisia ja maakunnallisia tilastotietoja.

Ohjelmatyö

Ohjelmatyön avulla kerätty tieto:

Ehkäisevän päihdetyön toimenpidesuunnitelma 2020-2024,
Meidän kaupunkimme -yhdistysohjelma,
#UkiLiikkuu-liikuntaohjelma sekä
Ukilaistuminen- Kotoutumisen toimenpideohjelma 2021-2023 sekä
Uudenkaupungin kestävän ja turvallisen liikkumisen työryhmän tieto.

4. Uudenkaupungin kaupungin strategia # UKI20300 - Oikeenlaista kemiaa

Uudenkaupungin kaupungin strategian tehtävänä on suunnata käytettävissä olevat resurssit oikeisiin kohteisiin. Päähuomio kohdistetaan erityisesti strategiassa esitetyille painopistealueille. Strategia on pitkäjänteisen kehittämisen työväline sekä niin luottamushenkilöille kuin henkilöstöllekin. Uudenkaupungin strategian päämäärät ja tavoitteet, joiden avulla toteutetaan kaupungin visio, ovat: hallittu kasvu, hyvä elämä ja kehittyvä yhteistyö. Strategia hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa helmikuussa 2018.

PÄÄMÄÄRÄT JA TAVOITTEET, JOIDEN AVULLA TOTEUTAMME VISION

HALLITTU KASVU

Monipuolistuva ja kasvava
elinkeinotoiminta
Osaava työvoima ja
innovaatiot
Vetovoimainen kaupunki ja
imago
Kestävä kehitys

HYVÄ ELÄMÄ

Monipuoliset palvelut
Kaventuneet
hyvinvointierot
Viihtyisä kaupunki

KEHITTYVÄ YHTEISTYÖ

Strateginen johtaminen ja
yhteistyö
Henkilöstön osaaminen ja
hyvinvointi
Tasapainoinen konsernitalous
Avoin viestintä ja
kuntalaisyhteydet

PERUSTANA YHTEISET TOIMINTAAMME OHJAAVAT ARVOT

YHTEISÖLLISYYS – *”Juuri oikeenlaista kemiaa”*

TAVOITTEELLISUUS – *”Hei, ei se riitä et on mukavaa. Sen täytyy olla paljon parempaa”*

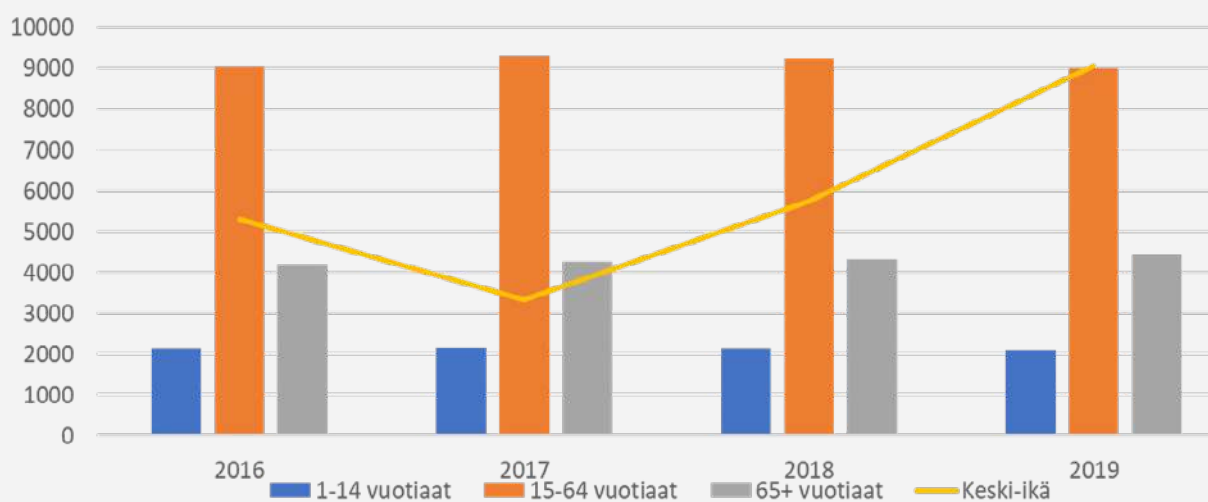
ROHKEUS – *”Siinä täytyy olla unelmii”*

LUOTTAMUS – *”Ei siitä muuten mitään tuliskaan”*

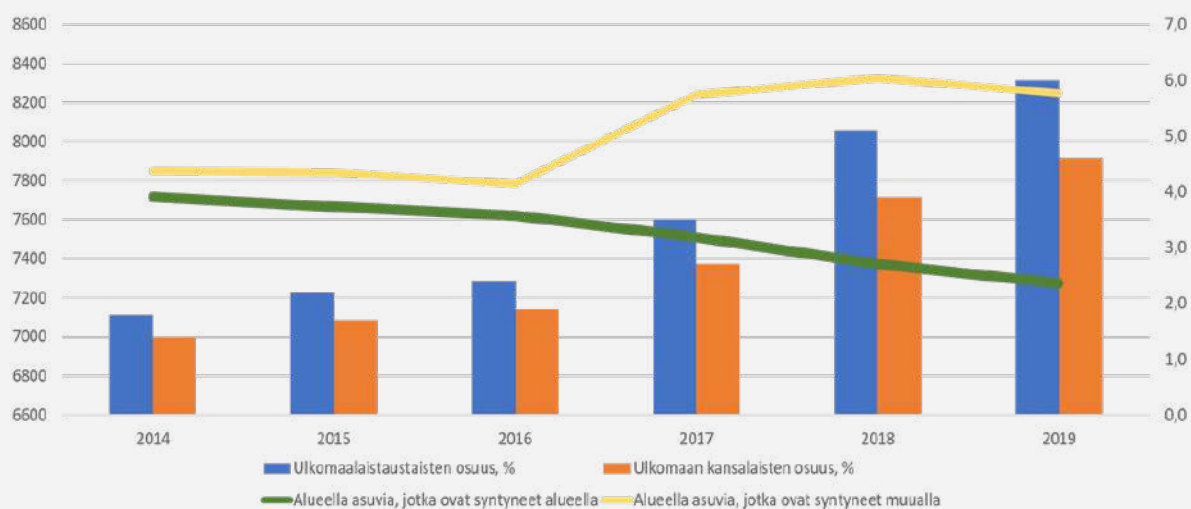
5. Väestörakenne, terveys ja hyvinvointi

Uudenkaupungin väkiluku on 15 535 henkilöä (05/2021), muunkielisten osuus väestöstä on 1105 henkilöä eli 7,1 % väestöstä.

Väkiluku ikäryhmittäin (2016-2019)

Ulkomaalaistaustaisten osuus väestöstä 2014 -2019

5.1 Lapset ja nuoret 0-18 vuotta

Tilastokeskuksen vuoden 2020 tietojen perusteella 0-19 vuotiaita asukkaita oli Uudessakaupungissa vuoden 2020 lopussa 2726 henkilöä.

Lasten ja nuorten hyvinvoinnin tilaa ja kehitystä seurataan säännöllisesti Kouluterveyskyselyn (THL) avulla sekä Move! -fyysisen toimintakyvyn mittarin (Opetushallitus) avulla. Lasten ja nuorten hyvinvointia tarkastellaan tässä raportissa pääosin kouluterveyskyselyn ja Move! -mittarin tulosten pohjalta.

Kouluterveyskysely

Viimeisimmän kouluterveyskyselyn 2019 vertailu oli vuoteen 2017. Uudenkaupungin osalta tässä hyvinvointiraportissa tarkastellaan erityisesti 4. ja 5. luokkalaisten tuloksia. Mukana on kaikkien koulujen (yhtenäiskoulu, Kalanti, Hakametsä, Lokalaiti, Saarnisto ja Pyhämaa) tulokset. Sukupuolen mukaan eriteltyjä tietoja ei voida esittää vuodelta 2017 Saarniston, Hakametsän ja Lokalaitin kouluista, eikä vuodelta 2019 Hakametsän ja Lokalaitin kouluista. Myös joissain yksittäisissä kysymyksissä vastausten määrä on ollut niin pieni, ettei THL ole niitä tilastollisista syistä julkaissut. Tällöin koulun tulos näyttää tyhjää. Pyhämaan koulun otos on kaiken kaikkiaan niin pieni, ettei kyselyn koulukohtaisia vastauksia voida esittää.

Seuraavilla osa-alueilla oltiin linjassa tai hieman paremmin tuloksin kuin valtakunnallisesti:

Elämään tyytyväisyys

Osallisuus

Harrastukset ja vapaa-aika

Ystävät ja yksinäisyys

Tupakointi

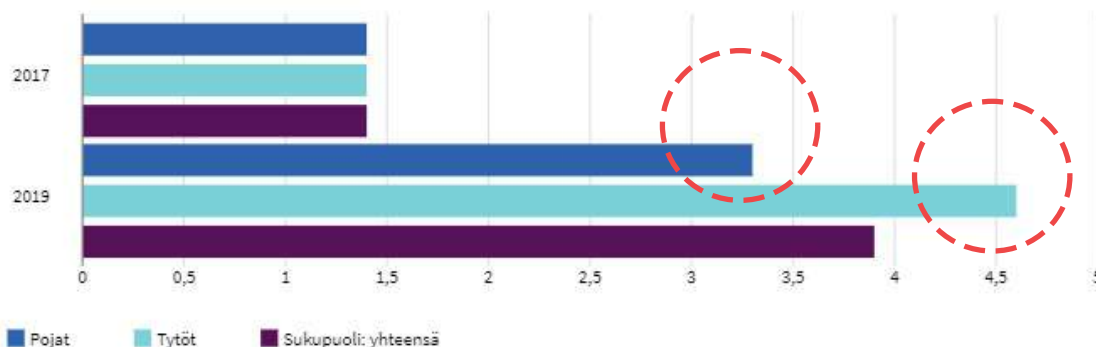
Koulunkäynnistä pitäminen ja koulustressi

Koulukiusaaminen (Ei kiusattu, Ei ole kiusannut)

Koulukiusaaminen (Kertominen koulun aikuiselle ja seuraukset)

Uudessakaupungissa lapsista ja nuorista useammalla kuin valtakunnallisesti keskimäärin on läheinen ystävä, mutta samanaikaisesti niiden lasten ja nuorten osuus, joilla ei ole yhtään kavereita, on kasvanut aiempiin tuloksiin verrattaessa. Kouluterveyskyselyssä kiinnitetään huomioita siihen, että: ”Pitkäaikainen yksinäisyys heikentää lasten ja nuoren elämänlaatua ja hyvinvointia, ja se on riskitekijä psyykkiselle ja fyysiselle terveydelle. Jos yksinäisyys jatkuu pitkään, voi lapsi tai nuori ottaa itselleen negatiivisen roolin, eikä enää usko, että saa kavereita myöhemminkään opiskelu- tai työelämässä. Ilman läheistä ystävää olevat nuoret kokevat terveydentilansa muita huonommaksi ja heillä on enemmän ahdistuneisuusoireita. Ystävättä oleminen on yhteydessä myös päivittäiseen oireiluun, kuten väsymykseen, päänsärkyyn, ärtyneisyyteen ja niskahartiaseudun kipuihin.”

Indikaattori: Tuntee itsensä usein yksinäiseksi, %

Valtakunnallisesti reilu 60 % on kertonut koulun aikuiselle kiusaamisesta, ja noin 60 % kerto-neista kokee kiusaamisen loppuneen tai vähentyneen ja noin 16 % kokee kiusaamisen jatku-neen samana tai pahentuneen. Koulujen fyysisissä työoloissa ei ollut pääosin suuria eroja verrattuna valtakunnallisiin tuloksiin. Kuitenkin esitettiin, että jonkin verran esiintyy epämiel-lyttävää hajua ja melua sekä koetaan kalusteita epämukaviksi ja WC-, pukeutumis- ja peseytymistiloja häiritseviksi.

Kehitettäviä asioita verrattuna valtakunnallisiin tuloksiin raportoitiin seuraavilla osa-alueilla:

Mahdollisuutta osallistua esimerkiksi koulun piha-alueiden suunnitteluun, kouluruokailun suunnitteluun ja oppituntien sisällön suunnitteluun voisi entisestään kehittää.

Oireita ja sairauksia, kuten niska- tai hartiakipuja ja päänsärkyä, ilmaistiin Uudessakaupungis-sa hieman enemmän kuin valtakunnallisesti. Suunterveyden, ruokatottumuksien ja liikkumi-sen kokemisessa oli paljon vaihtelua kouluittain.

Koulukiusaamisen osalta (on kiusattu) saatiin hieman heikommat tulokset kuin valtakunnalli-esti. Uudessakaupungissa tuotettiin vertaileva kysely koulukiusaamisesta Uudenkaupungin yhtenäiskoulussa ja Kalannin koulussa tammikuussa 2020, jossa erityisesti Kalannin tulokset olivat parantuneet. Tulokset antoivat viitteitä siitä, että Kalannin koulussa oppilaat kokivat selvästi useammin kiusaamisen vähentyneen tai loppuneen, kun asiasta oli kerrottu koulun ai-kuiselle.

Maakunnallisessa hyvinvointikertomuksessa (2018) kiinnitetään erityisesti huomioita siihen, että koettu osallisuus, kuuluminen yhteisöön sekä nähdä ja kuulla tuleminen, ovat hyvinvoinnin ja kasvun keskeiset lähtökohdat. Kiusatuksi tuleminen on erityisen vakava uhka lapsen henkiselle hyvinvoinnille.

Move! -fyysisen toimintakyvyn mittari

Move! on perusopetuksen 5.-8. vuosiluokkien oppilaille tarkoitettu fyysisen toimintakyvyn valtakunnallinen mittaus-, tiedonkeruu- ja palautejärjestelmä, joka syntyi tarpeesta lisätä terveydenhuollon sekä opetus- ja liikuntatoimen yhteistyötä lasten ja nuorten parhaaksi.

Move-järjestelmän tavoitteena on auttaa ensisijaisesti oppilasta ja hänen perhettään ymmärtämään fyysisen toimintakyvyn yhteydet oppilaan terveyteen, päivittäiseen hyvinvointiin, jaksamiseen ja opiskeluun. Syksyn 2020 fyysisen toimintakyvyn valtakunnalliset Move!-mittaukset toteutettiin 5.- ja 8.-luokkalaisille osana peruskoulun liikunnanopetusta.

Mittaustuloksia hyödynnetään siten, että oppilas saa tietoa ja palautetta omasta fyysisestä toimintakyvystään sekä kannustusta ja vinkkejä sen kehittämiseen. Kouluterveydenhoitajat ja -lääkärit saavat tietoa oppilaan fyysisestä toimintakyvystä, jota he voivat hyödyntää osana laajoja terveystarkastuksia, joissa keskustellaan lapsen jaksamisesta, hyvinvoinnista ja oppimista tukevista tai haittaavista tekijöistä. Opettajat ja koulu saavat tietoa siitä, mihin fyysisen toimintakyvyn osa-alueisiin voidaan opetuksen suunnittelussa kiinnittää huomiota. Tuloksia käsitellään myös yhteisöllisessä oppilashuoltotyössä kuten vanhempainilloissa sekä osana eri oppiaineiden opetusta kuten terveystieto ja liikunta. Move!-mittaukset tuottavat tietoa valtakunnan, kunnan ja maakunnan tasolla päätöksentekijöille kansallisen liikunta- ja terveystieteiden sekä kuntien terveyden edistämistoimenpiteiden kehittämistä ja seuranta koskien.

5.1.1 Koettu terveys ja elintavat

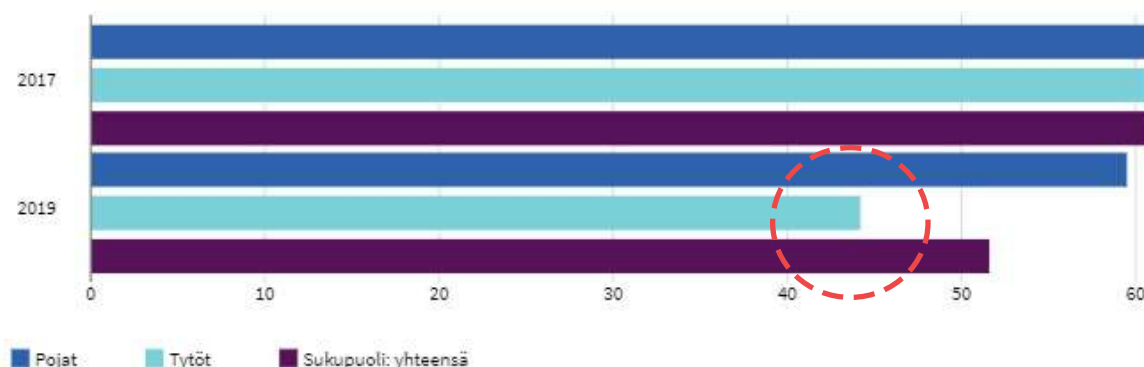
Viimeisimmät Move!-fyysisen toimintakyvyn mittaustulokset ovat vuodelta 2020. Tulokset kertovat lasten ja nuorten kestävyyskunnan heikentyneen koko maassa. Muilla fyysisen toimintakyvyn osa-alueilla ei ole tapahtunut merkittäviä muutoksia. Uudenkaupungin tulokset heijastelevat valtakunnallisia tuloksia. Istuva elämäntapa on yksi keskeisin selittäjä huonontuneille tuloksille. Uudenkaupungin kaupungin koulujen tulokset ovat keskimäärin heikompia kuin valtakunnallinen keskiarvo, mutta joillain osa-alueilla päästään myös selkeästi valtakunnallisten keskiarvotulosten yläpuolelle.

Kuntatutkan (YLE) THL:n tilastoihin pohjautuvan tiedon mukaan Uudessakaupungissa ylioppilaiden lasten ja nuorten osuus, kun tarkastellaan 13–16-vuotiaita, on 27,5 % valtakunnallisen keskiarvon ollessa 27,9 %.

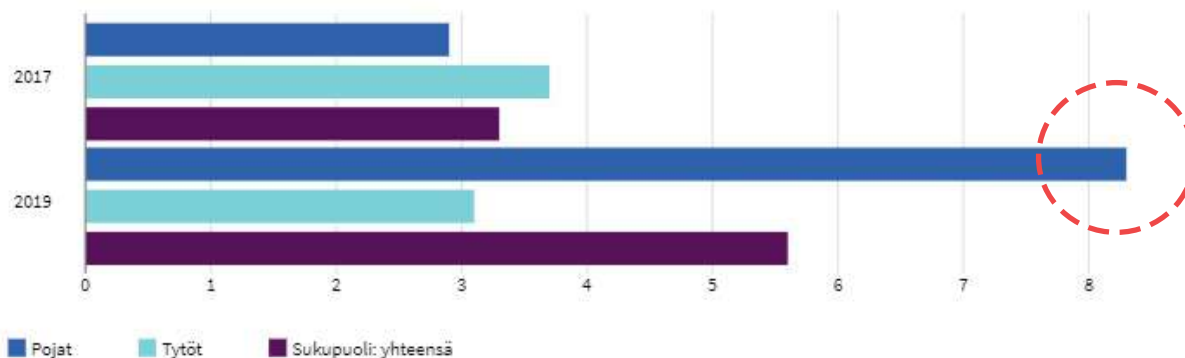
Kuntatutkan (YLE) THL:n tilastoihin pohjautuvan tiedon mukaan fyysisesti huonokuntoisten lasten osuus 5. luokan oppilaista, joilla on heikko fyysinen toimintakyky, on Uudessakaupungissa 46,1 %, valtakunnallisen keskiarvon ollessa 41,9 %. Kun saman tilaston mukaan tarkastellaan luokkien 8. ja 9. oppilaita, joilla on huolta herättävää päihteiden tai tupakan- ja nikotiinituotteiden käyttöä tai rahapelaamista, osuus on Uudessakaupungissa 4,8% valtakunnallisen osuuden ollessa 7,8%.

5.1.2 Elämään tyytyväisyys, osallisuus ja henkinen hyvinvointi

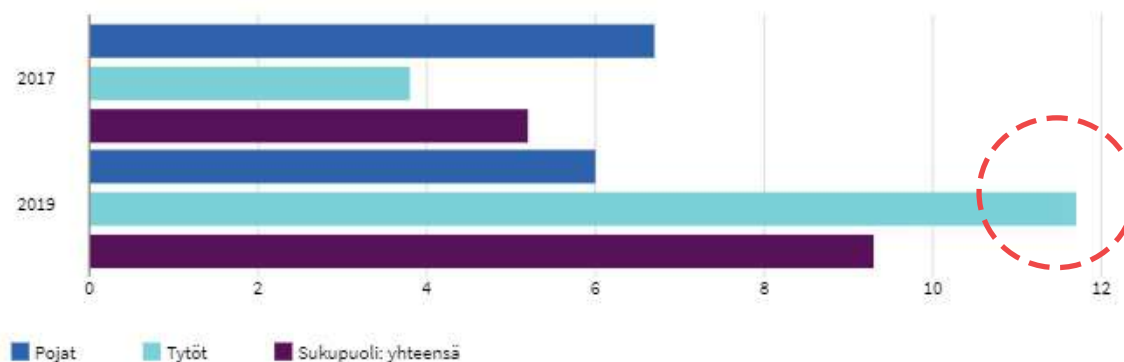
Perusopetuksen 4. ja 5. luokkalaisten 2017 ja 2019 vertailutulokset kouluterveyskyselyssä elämään tyytyväisyydestä ovat laskeneet vertailujakson aikana. Merkittävä muutos on tyttöjen kokemassa elämään tyytyväisyydessä.

Kouluterveyskyselyn tulosten perusteella myös niiden lasten ja nuorten osuus, jotka eivät koe olevansa tärkeä osa koulu- eikä luokkayhteisöä, on merkittävästi noussut. Perusopetuksen 4. ja 5. luokkalaisten 2017 ja 2019 vertailutulokset kouluterveyskyselyssä osallisuuden kokemisesta ovat laskeneet vertailujakson aikana. Merkittävä muutos on poikien osattomuuden kokemuksen kasvu.

Perusopetuksen 4. ja 5. luokkalaisten 2017 ja 2019 vertailutulokset terveyden kokemisesta ovat laskeneet vertailujakson aikana. Merkittävä muutos on erityisesti niiden tyttöjen määrän kasvu, jotka kokevat terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi.

5.2 Nuoret aikuiset 20-29

Nuorten aikuisten, työkäisten ja ikäihmisten koettua terveyttä, osallisuutta ja henkistä hyvinvointia tarkastellaan tässä kertomuksen osassa kuntalaiskyselyn tulosten sekä Varsinais-Suomen alueen hyvinvointikertomuksen (2018) pohjalta.

Kuntalaiskysely

Kuntalaiskysely toteutettiin Uudessakaupungissa maaliskuussa 2019. Kyselyn tavoitteena oli luoda alkupisteet Uudenkaupungin 20300 –strategian toteutumisen seurantaan sekä hahmottaa strategisten tavoitteiden yhteyksiä toisiinsa. Tarkoitus tuli myös löytää segmenttejä, joihin panostamalla uusikaupunkilaisten hyvinvointia voidaan parhaiten lisätä sekä löytää toimenpiteitä hyvinvoinnin edistämiseksi. Lisäksi haluttiin kuulla kuntalaisten toiveita ja odotuksia ajankohtaisiin asioihin. Kyselyyn vastasi 1613 kuntalaista.

Varsinais-Suomen alueen hyvinvointikertomus (2018)

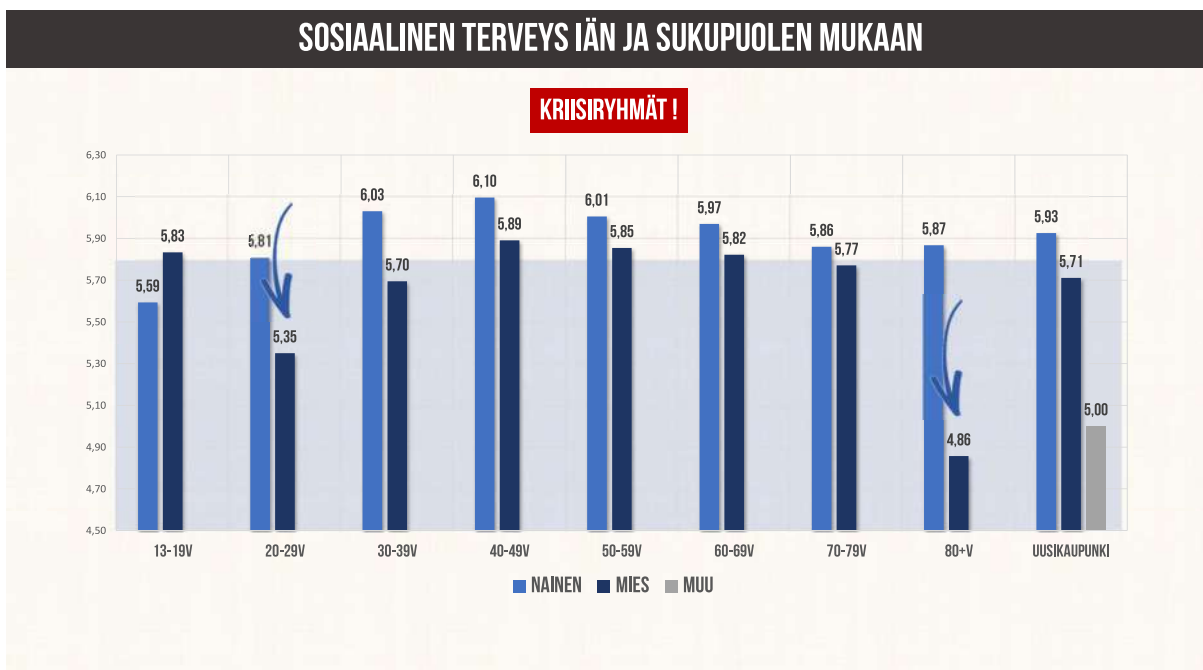
Alueellinen hyvinvointikertomus on julkaistu kolme kertaa. Ensimmäinen vuonna 2015 ja viimeisin vuonna 2018. Maakunnallinen hyvinvointikertomus pyrkii tukemaan alueen kuntia paikallisessa hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työssä sekä muodostamaan yhteistä kuvaa varsinaissuomalaisten hyvinvoinnin tilasta ja edesauttaa sitoutumista yhteisiin hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tavoitteisiin ja toimenpiteiden toteuttamiseen maakunnassa.

5.2.1 Koettu terveys ja elintavat

Uudenkaupungin kaupungin nuorten aikuisten tarkkoja tilastoja esimerkiksi lihavuuden osalta ei ole saatavilla, mutta Varsinais-Suomen alueen hyvinvointikertomuksen keräämien tietojen perusteella varsinaissuomalaisista aikuisista lihaviiden osuus on hieman vajaa 20 %. Maakunnassa lähes kolmasosa työkäisistä kokee terveytensä keskitasoiseksi tai sitä huonommaksi ja neljännes työkäisistä ei usko jaksavansa työskennellä vanhuuseläkeikään saakka.

5.2.2 Osallisuus ja henkinen hyvinvointi

Kuntalaiskyselyn tulokset nostivat erityisesti esiin kaksi ikäryhmää Uudessakaupungissa, joiden henkisen ja sosiaalisen terveyden kokemuksissa on merkittäviä puutteita. Henkisen ja sosiaalisen terveyden puute on merkittävä hyvinvointiriski Uudessakaupungissa erityisesti 20-29 vuotiaiden miesten ja yli 80-vuotiaiden miesten keskuudessa. Tulosten perusteella 20-29 vuotiaita miehiä piinaa elämän merkityksen puute. Kyselyn analyysissa yhdeksi mahdolliseksi selittäjäksi kaavailtiin tilastotietoa, joka osoittaa, että suhdeluku 20-39 vuotiaissa naimattomien miesten ja naisten välillä on 148/100 eli Uudessakaupungissa on 148 naimatonta miestä kohden 100 naimatonta naista. Kuntalaiskyselyn taulukosta, jossa kuvataan ikäryhmittäin sosiaalista terveyttä iän ja sukupuolen mukaan edellä mainitut ikäryhmät näyttävät voivan selkeästi muita väestöryhmiä huonommin, erityisesti miehet.

Kuntatutkan (YLE) THL:n tilastoihin pohjautuvan tiedon mukaan Uudessakaupungissa on koulutuksen ulkopuolelle jääneiden nuorten osuus 17–24-vuotiaista nuorista on 12,5 % valtakunnallisen keskiarvon ollessa 7,4 %. Tämä saattaa osittain selittää ikäryhmässä koetun merkityksen puutteen.

5.3 Kaikki työkäiset 18–65

Tilastokeskuksen vuoden 2020 tietojen perusteella työkäisiä 20–64 vuotiaita asukkaita oli Uudessakaupungissa vuoden 2020 lopussa 8145 henkilöä.

5.3.1 Koettu terveys ja elintavat

Varsinais-Suomen alueen hyvinvointikertomuksen keräämien tietojen perusteella varsinais-suomalaisista 20–64-vuotiaista lihaviiden osuus on hieman vajaa 20 %. Se on sama kuin nuorten aikuisten kohdalla. Vapaa-ajalla liikuntaa harrastamattomia on noin viidennes työkäisistä.

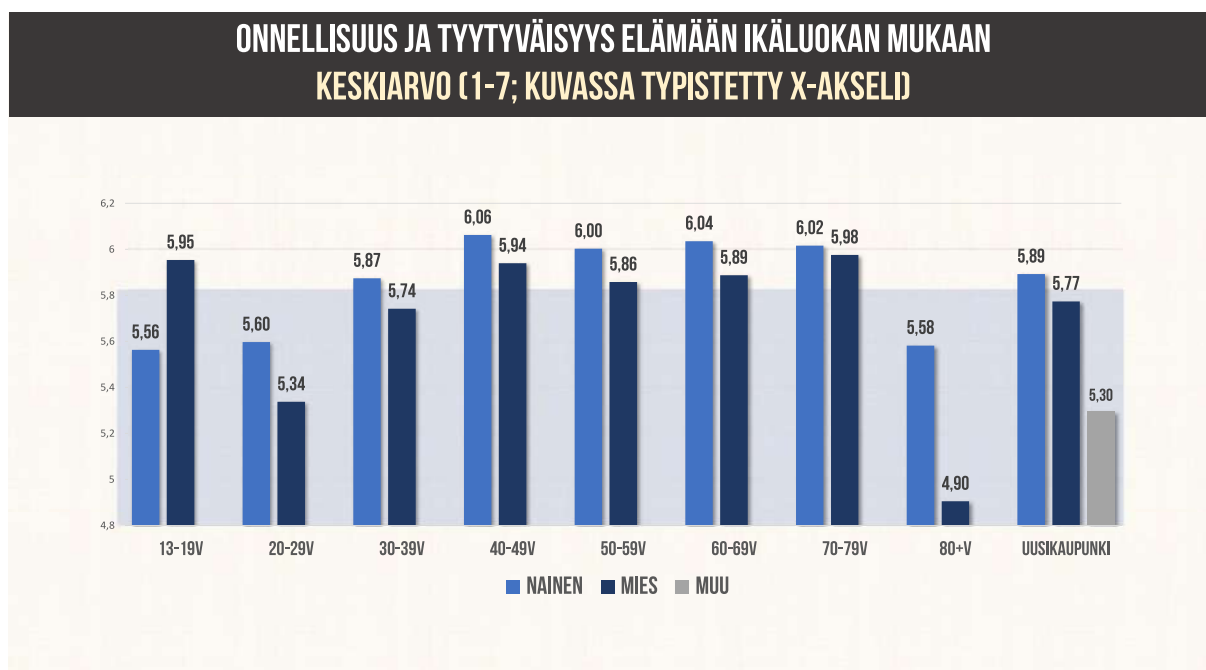
Maakunnassa lähes kolmasosa työkäisistä kokee terveytensä keskitasoiseksi tai sitä huonommaksi ja neljännes työkäisistä ei usko jaksavansa työskennellä vanhuuseläkeikään saakka. Positiivisena havaintona koko maakunnan tasolla on alkoholin liikakulutuksen lasku, silti yhä kolmannes työkäisestä väestöstä käyttää alkoholia liikaa.

5.3.2 Osallisuus ja henkinen hyvinvointi

Alueellisen hyvinvointikertomuksen mukaan maakunnan työkäisistä elämänlaatunsa hyväksi tuntevien 20–64-vuotiaiden osuus on Varsinais-Suomessa kasvanut ja oli viimeisessä mittauksessa vuonna (2015) 55,3 %. Yksinäisyyden kokeminen on hiukan laskenut ollen 7,8 %. Valtao-

sa eli yli 86 % varsinaissuomalaisista työikäisistä ei koe itseään psyykkisesti merkittävästi kuormittuneiksi. Itsemurhakuolleisuus on ollut laskussa ja on lähes 3 prosenttiyksikköä maan keskiarvon alapuolella.

Kuntalaiskyselyn tulosten valossa Uudenkaupungin työikäinen väestö näyttää tyytyväisimmältä ja onnellisimmalta väestöosalta kaupungissa. Poikkeuksena 20-29 vuotiaiden ryhmä, jota tarkasteltiin edellisessä kappaleessa.

Uudenkaupungin kaupunki: Kuntalaiskyselyn tulokset 2019

5.3.3 Työkyky

Alueellinen hyvinvointikertomus raportoi ammattitautien ja ammattitautiepäilyjen määrien olevan maakunnassa valtakunnallisia keskiarvoja korkeammalla. Varsinais-Suomessa ammattitautien tautiryhmistä korostuvat erityisesti asbestisairaudet. Asbestia on aikoinaan käytetty rakentamisessa sekä teollisuudessa. Näiden toimialojen työntekijöitä on Varsinais-Suomessa enemmän kuin muualla maassa.

Sairauspäivärahaa saaneita 25–64-vuotiaita Varsinais-Suomessa oli hieman vähemmän kuin maassa keskimäärin. Mielenterveysperusteisesti sairauspäivärahaa saaneita oli saman verran kuin maassa keskimäärin. Nämä luvut kuvaavat tilannetta pitkittyneen työkyvyn alenemisen suhteen (sairauspäiväraha voidaan maksaa, kun sairauspoissaolo on kestänyt yli 10 päivää). Vastaavaa tietoa tuki- ja liikuntaelinsairauksista ei ole saatavissa. Työkyvyttömyyseläkkeelle siirtyneiden määrät ovat koko maassa olleet laskussa.

Työikäisten erityisinä haasteina huomioidaan työssä jaksamiseen ja työhyvinvointiin liittyviä kysymyksiä (työolosuhteet ja työsuhteiden pirstaleisuus).

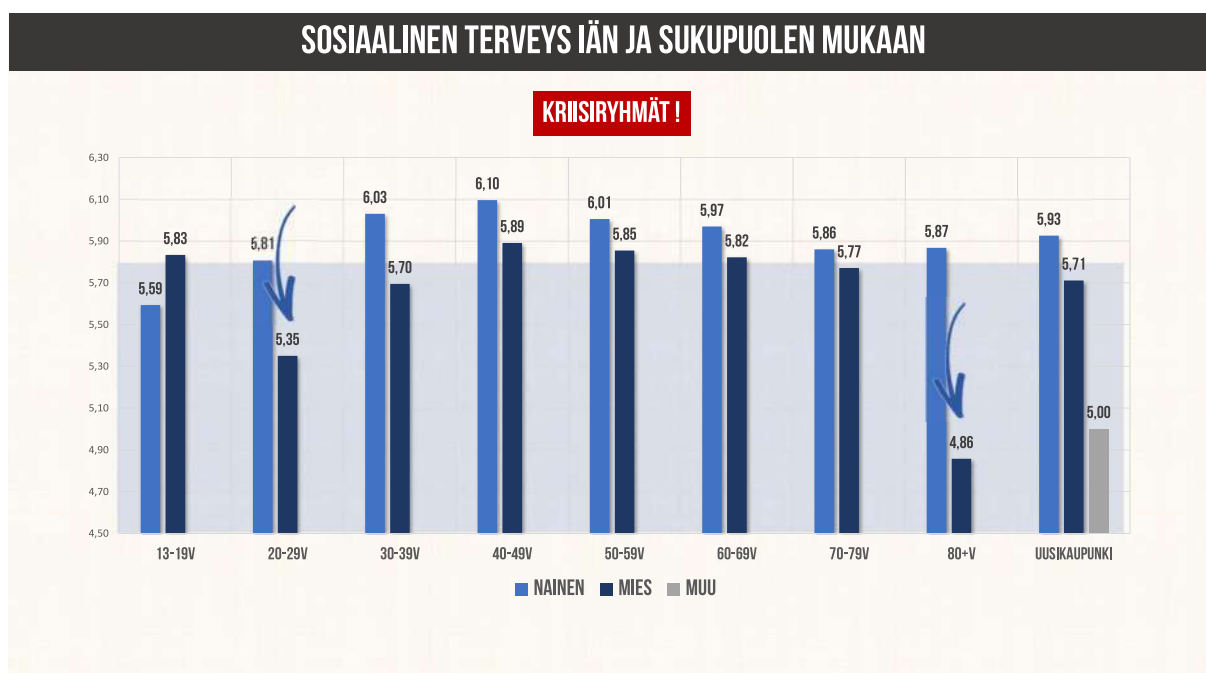
Maakunnan viime vuosien positiivinen rakennemuutos ja sen mukanaan tuomat haasteet

työvoiman riittävydestä huomioitiin merkittäviksi. Maakunnan ja yksittäisten kuntien veto-voiman nähdään olevan kiinteästi yhteydessä hyvinvointiin liittyviin asioihin, kuten turvallisuuden, houkutteleviin asumisympäristöihin, hyviin liikenneyhteyksiin, terveydenhuoltoon ja koulutukseen.

Kuntatutkan (YLE) THL:n tilastoihin pohjautuvan tiedon mukaan työkyvyttömyyseläkkeellä mielenterveyden ja käyttäytymisen häiriöiden vuoksi työkyvyttömyyseläkettä saavien 25–64-vuotiaiden osuus on 3.3 % valtakunnallisen keskiarvon ollessa 4.1 %.

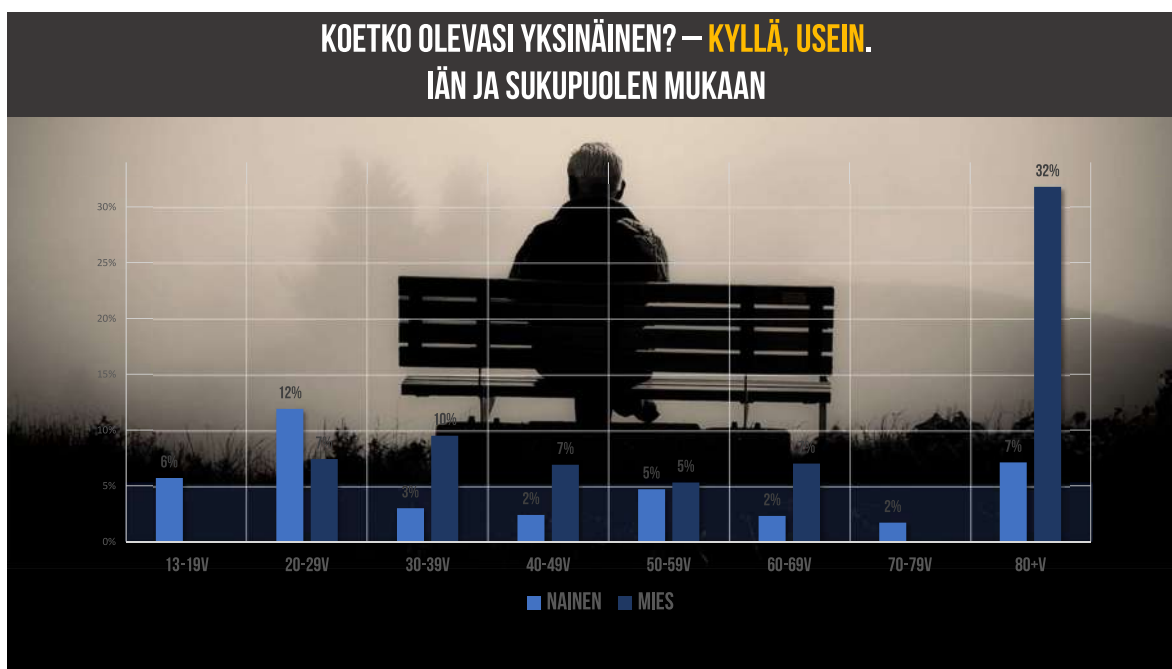
5.4 Ikäihmiset 65 +

Tilastokeskuksen vuoden 2020 tietojen perusteella Uudenkaupungin kaupungin asukkaista oli yli 64-vuotiaita vuoden 2020 lopussa 4507 kuntalaista. Määrän ennustetaan kasvavan entisestään tulevina vuosina. Ikäihmisten määrällinen kasvu on linjassa valtakunnallisen väestörakenteen pitkän aikavälin trendin kanssa. Toteutetussa kuntalaiskyselyssä nousi erityisesti esiin yli 80-vuotiaiden miesten kokema korkea henkisen ja sosiaalisen terveyden puute.

Uudenkaupungin kaupunki: Kuntalaiskyselyn tulokset 2019

Kuntalaiskyselyn tuloksista on huomioitava se, että yli 80-vuotiaiden miesten kokemus yksinäisyys Uudessakaupungissa on erittäin korkealla tasolla, ja se selittää osaltaan ikäryhmän henkisen ja sosiaalisen terveyden kokemisen puutteet. Kuntalaiskyselyssä todetaan, että: ”Määrällisesti yksinäisyys on melko vakio kaikissa ikäryhmissä, lukuun ottamatta 70-79 vuotiaita, joissa sitä esiintyy vähemmän ja yli 80-vuotiaita (miehiä), joissa sitä esiintyy enemmän.”

Uudenkaupungin kaupunki: Kuntalaiskyselyn tulokset 2019

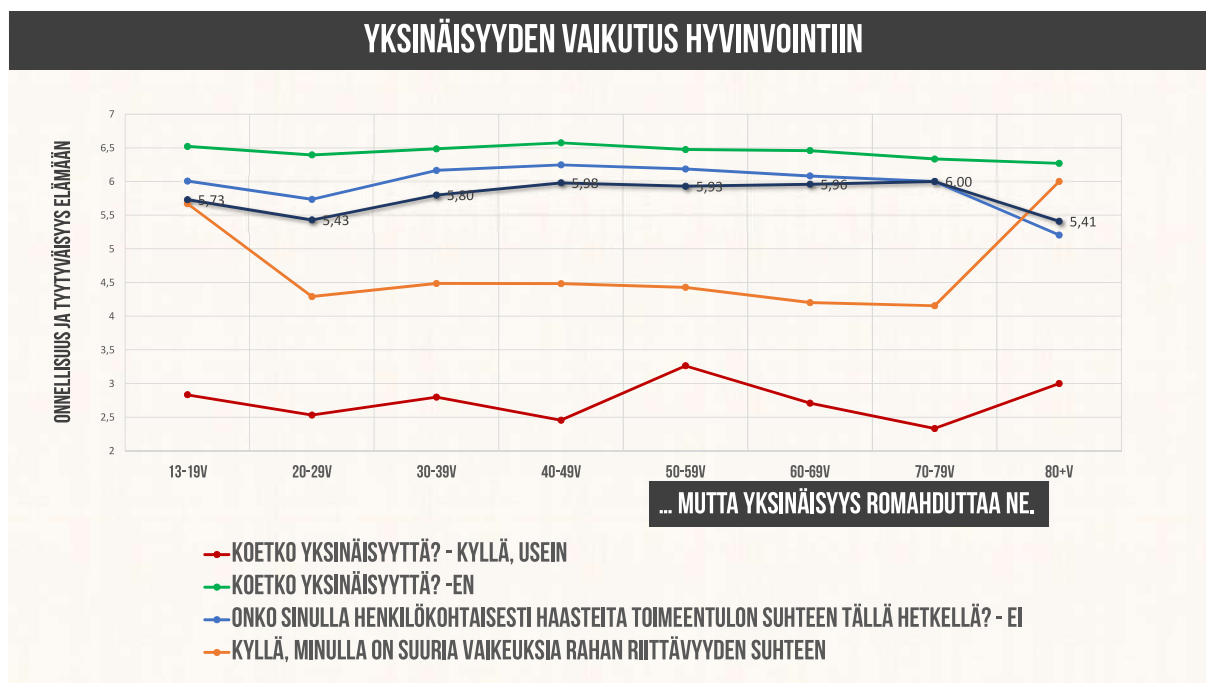
Sotkanetin THL:n tilastoihin perustuvan tiedon mukaan ennenaikainen kuolleisuus, silloin kun tarkastellaan menetettyjä elinvuosia (PYLL) suhteessa 100 000 asukasta kohden ikävälillä 0–80 vuotta, on luku Uudessakaupungissa 5.5 % valtakunnallisen luvun ollessa 6.3%.

5.4.1 Koettu terveys ja elintavat

Alueellinen hyvinvointikertomus raportoi maakunnan ikäihmisten palveluista tehdystä vanhustalpalvelulain seurantakyselystä, johon saatiin vastaukset kaikilta maakunnan alueilta (Varsinais-Suomen kunnat, kuntayhtymät tai yhteistoiminta-alueet). Vastauksista kävi ilmi, että lähes kaikilla alueilla järjestetään hyvinvointia, terveyttä ja toimintakykyä tukevia palveluja suhteellisen kattavasti. Haasteina nähtiin alueen väestön ikääntymiskehitys, ikääntyvien ihmisten kokemus yksinäisyys sekä lisääntyvät päihde- ja mielenterveysongelmat. Myös turvallisuuden tunteeseen ja kotona pärjäämisen haasteisiin liittyvät teemat nousivat lausunnoissa esille. Väestön ikääntymiseen liittyvien palvelutarpeiden lisääntyminen ja tästä johtuva taloudellinen paine on yleisesti tiedostettu, mutta lausunnoissa nostettiin esille myös se seikka, että suomalaiset vanhukset ovat maailman terveimpiä ja palvelujärjestelmästä löytyy huippuosaa esimerkiksi geriatrian alalta.

5.4.2 Ikääntymiskehitys ja koettu yksinäisyys

Yksinäisyyden kokemukset vaikuttavat suoraan yksilön kokemaan hyvinvointiin. Tämä ilmenee selkeästi myös kuntalaiskyselyn tuloksista.

Uudenkaupungin kaupunki: Kuntalaiskyselyn tulokset 2019

Alueellinen hyvinvointikertomus raportoi Varsinais-Suomessa yli 75-vuotiaiden osuuden väestöstä olevan suurempi kuin maassa keskimäärin. Ennusteiden mukaan ikääntyneiden määrä tulee tulevina vuosikymmeninä lisääntymään huomattavasti, erityisesti hyvin iäkkäiden osuus kasvaa voimakkaasti eliniän pitenemisen ja suurten ikäluokkien vaikutuksesta.

Alueellisessa hyvinvointikertomuksessa arvioidaan myös, että suuri ikääntymiseen liittyvä haaste on yksinäisyyden kokeminen, vaikka Varsinais-Suomessa itsensä yksinäiseksi kokevien väestöosuus (8,7 %) on hieman alle maan keskiarvon (9,4 %). Yksinäisyyden kokeminen korostuu naisilla, joista 10,6 % kokee yksinäisyyttä vastaavan osuuden ollessa miesten kohdalla 5,3 %. Yksinäisyys ennakoii toiminnanvajeita, lisääntynyttä terveyspalveluiden käyttöä, kognition heikkenemistä, masennuksen oireita sekä jopa kuolemanvaaraa.

6. Turvallisuus, työllisyys ja koulutusaste

6.1 Yleinen turvallisuus

Suomi on maailman turvallisin maa. Näin todetaan valtioneuvoston selonteossa (2021), joka käsittelee sisäistä turvallisuutta. Julkaisussa esitellään keskeisimmät arviot Suomen sisäisen turvallisuuden tilasta ja siihen kohdistuvista muutosvoimista. Selonteko määrittelee sisäisen turvallisuuden tavoitteet ja kehittämisen suunnan alkaneelle vuosikymmenelle. Julkaisu tuo esiin niitä tekijöitä, joihin tulee kiinnittää huomiota, jotta Suomi säilyisi maailman turvallisimpana maana myös tulevaisuudessa.

Selonteko tiivistää yleisen turvallisuuden Suomessa seuraavasti: ”Arki Suomessa on turvallisempaa kuin koskaan aiemmin. Liikennekuolemat ovat lähes puolittuneet viimeisen 20 vuoden aikana ja palokuolemien määrä on laskenut tasaisesti. Henkirikoksen uhriksi joutumisen todennäköisyys on noin puolet pienempi kuin 1980-luvulla. Sama kehityskulku pätee myös useilla muilla arjen turvallisuuden osa-alueilla. Samalla piilorikollisuus on tietyissä rikoksissa vähentynyt alentuneen ilmoituskynnyksen myötä.”

Selonteon yksi keskeisimmistä viesteistä on se, että vähentämällä syrjäytymistä lisätään kaikkien turvallisuutta. Suomessa 2-5 % väestöstä tekee 50% kaikista rikoksista.

Lähde: Finn Crime -tutkimus 2014

Selonteossa kiinnitetään erityistä huomiota siihen, että vaikka: ”Valtaosa Suomessa asuvista lapsista ja nuorista voi hyvin ja he syyllistyvät harvoin rikoksiin. Toistuva ja vakava rikollisuus kasaantuu pienelle joukolle lapsia ja nuoria. Lapset ja nuoret, jotka tekevät paljon rikoksia, ovat usein myös itse rikoksen uhreja.” Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työssä keskitytään ennaltaehkäiseviin menetelmiin, joiden tarkoituksena on estää syrjäytymiskehitys vähentämällä elintaso- ja terveyseroja ja lisäämällä osallisuutta. Myös sisäisen turvallisuuden selonteossa todetaan, että: ”Lapsuudessa ja nuoruudessa koettu rikollisuus, traumat ja kaltoinkohtelu, kuten perheväkivalta tai kiusaaminen, kohottavat riskiä rikosten tekemiselle ja uhriksi joutumiselle myös aikuisiässä.” Tätä taustaa vasten myös kunnissa pitää huomioida sisäiseen turvallisuuteen liittyvät tekijät entistä tarkemmin hyvinvointisuunnitelmia ja erinäisiä hankkeita ja ohjelmia suunniteltaessa.

6.2 COVID-19 koronavirus

COVID-19 koronaviruksen maailmanlaajuiset vaikutukset ovat olleet vahvasti läsnä Uudessa-kaupungissa ja virusepidemia on vaikuttanut kuntalaisten terveyteen ja turvallisuuteen. Positiivisia virustartuntoja on todettu yhteensä 283 (tilanne 07.09.2021).

Tartuntatautilanteen mukaiset toimenpiteet, jotka ovat olleet valtakunnallisia, maakunnallisia ja paikallisia ovat pääosin näyttäytyneet Uudessa-kaupungissa erilaisina rajoitus- ja sulkutoimenpiteinä kuntalaisille. Kaupungissa on toiminut koronakoordinaatioryhmä alkusyksystä 2020 lukien. Ryhmä on tavannut kerran viikossa tiistaisin tai tarpeen mukaan useammin. Virustilanne on huomioitu tehostetusti siten, että koronatilanteesta on tuotettu tiedotteita koordinoitusti koordinaatioryhmän avustuksella. Tiedotusta on tehty myös englanniksi. Maailmanlaajuisena huolena on, että koronavirus koettelee kaikissa yhteisöissä ankarammin niitä väestöryhmiä, jotka jo lähtökohtaisesti ovat haavoittuvammassa asemassa. Paikallistasolla kunnissa tämä tarkoittaa tarvetta tunnistaa nämä ryhmät ja kohdentaa tukitoimia ja palveluita erityisesti näille kuntalaisille.

Aluehallintoviraston (AVI) julkaisu (2021) Hyvinvointi, terveys ja arjen turvallisuus koronatilanteessa käsittelee hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämisen toimia poikkeusoloissa. Tilanteessa, jossa ihmisen psyykinen jaksaminen on koetuksella, fyysinen kunto ja toimintakyky voivat heikentyä. Sosiaalisten kontaktien vähentyminen voi osaltaan lisätä syrjäytymistä ja yksinäisyyttä. Julkaistu tarkastelee niitä hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämisen keinoja, joilla voidaan vähentää koronakriisin aiheuttamia haittoja ennalta sekä voidaan vastata paremmin syntyviin palvelutarpeisiin, sekä tuetaan ihmisten paluuta arkeen koronakriisin jälkeen.

Raportissa kuvataan kuntien toimintojen jatkuvuudenhallintaa, tiedottamista ja yhteistyökenteitä. Koronatilanteen tehokkaassa ja asianmukaisessa hoidossa johtamisen rooli on entistään korostunut ja esimerkiksi tarve selkeiden tilannekuvien ja tiedotuksen suhteen on kasvanut. Poikkeusoloista selviämisen kannalta esiin nousee palvelujen saatavuuden varmistamiseksi tarve palveluiden yhteensovittamiselle, monialaiselle yhteistyölle, uusille toimintamalleille, kotiin vietävien palveluiden kasvaneelle tarpeelle sekä palveluiden tuottaminen vaihtoehtoisilla tavoilla kuten digitaalisesti, etänä.

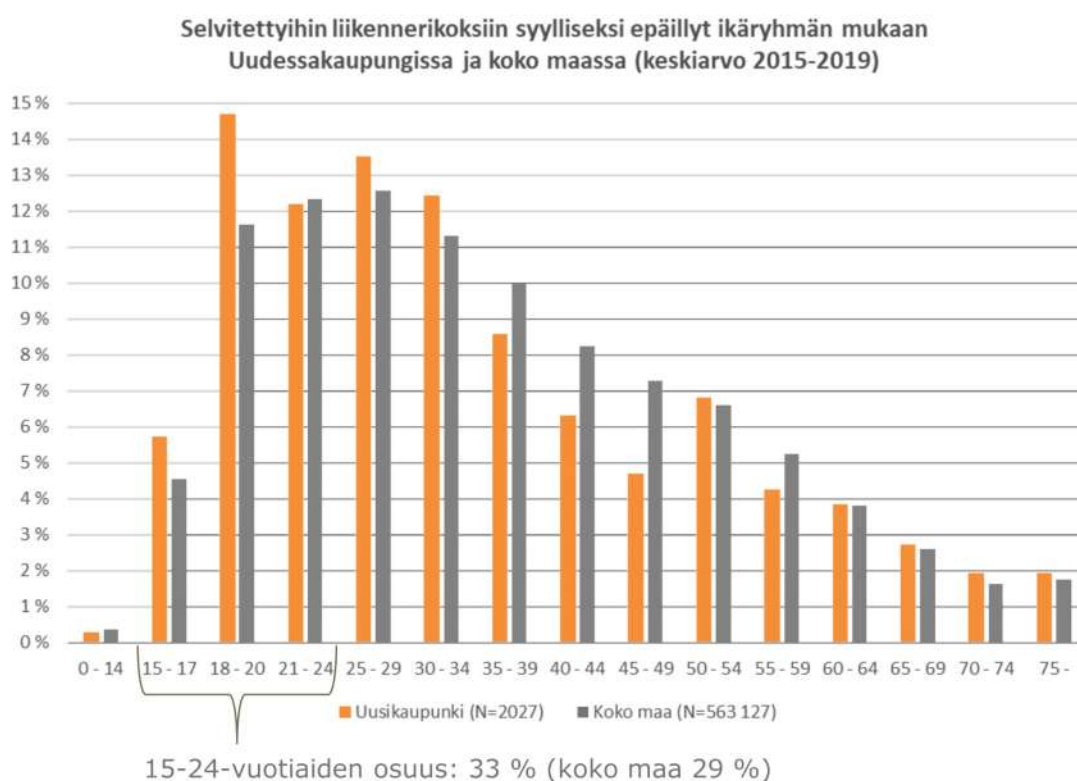
Julkaisussa kiinnitetään huomioita siihen, että koronatilanne on jo vaikuttanut heikommassa asemassa oleviin ihmisiin voimakkaammin.

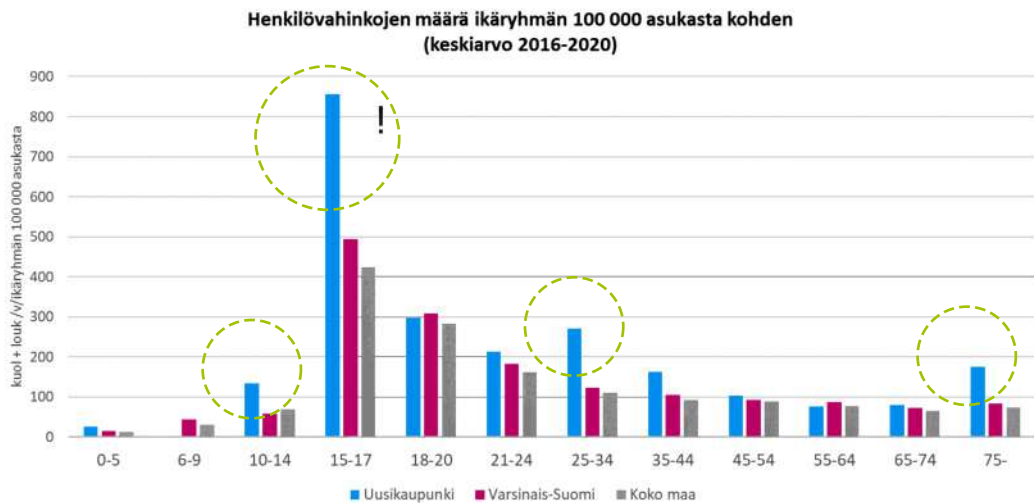
6.3 Liikenneturvallisuus

Uudenkaupungin kestävä ja turvallinen liikkuminen monialainen työryhmä käsittelee liikenneturvallisuuden parantamiseen liittyviä tekijöitä. Vuosien 2016-2020 tilastoraportit käsiteltiin ryhmän toimesta toukokuussa 2021.

Katsaus Uudenkaupungin liikenneturvallisuustilanteeseen tilastojen valossa nostaa erityisesti esiin seuraavia asioita:

- Viranomaisten tietoon tulleiden liikennerikosten määrä vaihtelee Uudessakaupungissa 315- 463 rikoksen välillä vuosittain. Törkeät liikenneturvallisuuden vaarantamiset ovat lisääntyneet. Rattijuopumusten kohdalla muiden huumaavien aineiden osuus rattijuopumuksen yhteydessä on viimeisen valmistuneen tilasto vuoden kohdalla suurempi kuin alkoholin osuus rattijuopumuksissa. Tilastoja tarkasteltaessa on huomioitava se seikka, että poliisin valvontasuorite vaihtelee vuosittain, jonka takia luvut antavat suuntaa, mutta eivät ole suoraan vertailukelpoisia eri vuosien osalta. Karkeasti tarkasteltuna voidaan sanoa, että viranomaisten tietoon tulleiden liikennerikosten määrä on suorassa suhteessa valvonnan määrään.
- Selvitettyihin liikennerikoksiin epäillyistä 15-24-vuotiaiden osuus on 33 % valtakunnallisen keskiarvon ollessa 29 %

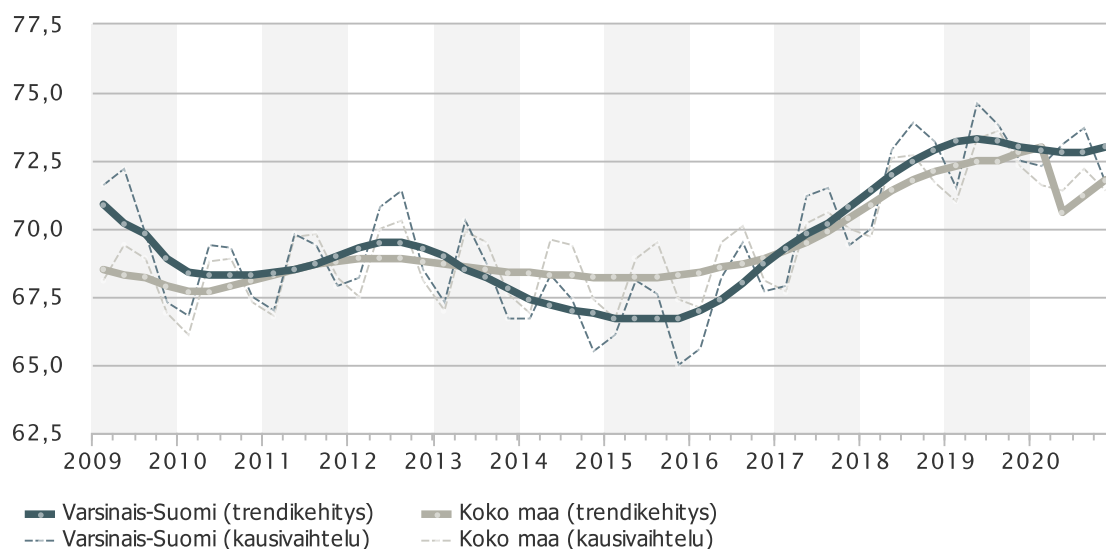
- c) **Uudenkaupungin alueella tapahtuvista tieliikenteen onnettomuuksista aiheutuu yhteiskunnalle keskimäärin noin 8,6 milj.eur vuosittaiset kustannukset, joista kaupungin osuus on arviolta noin 1,3–1,7 milj.eur/v (keskiarvo 2016-2020).** Kustannusten laskuperusteena ovat poliisin tilastot, omaisuusvahinkojen keskihinta ja henkilövahinkojen keskihinta, kun tarkastellaan poliisiin tietoon tulleita onnettomuuksia viiden (5) vuoden tarkastelujakson keskiarvon perusteella. Uudenkaupungin kaupungin alueella tapahtuvista onnettomuuksista arvioilta 40-70% tapahtuu uusikaupunkilaisille. Onnettomuuksien kustannuslaskennassa tulee myös huomioida se, että onnettomuustilastot vaihtelevat. Poliisin tilastoinnin peittävyys kuolemaan johtaneitten onnettomuuksien osalta on sataprosenttinen. Loukkaantumisten osalta on arvioitu, että tilaston kattavuus on vain 20-30 %. Eri onnettomuustyyppien tietoon tulossa poliisille on eroja. Huonoin peittävyys on yksittäisonnettomuuksissa loukkaantuneista polkupyöräilijöistä. Jalankulkijoiden liukastumisia ja kaatumisia ei puolestaan lasketa lainkaan mukaa tieliikenneonnettomuustilastoihin. Tämän tiedon pohjalta voidaan arvioida yhteiskunnallisten ja kuntakohtaisten kustannusten olevan huomattavasti korkeammat kuin edellä on esitetty.

6.4 Työllisyys ja koulutusaste

Uudenkaupungin kaupungin työmarkkinatilanne on kokonaisuutena tarkasteltuna kehittynyt positiiviseen suuntaan vuosien 2017-2021 aikana. Suurin vaikuttava tekijä tähän on Valmet Automotiven massarekrytoinnit, jotka alkoivat vuoden 2016 syksyllä ja ovat jatkuneet vuodelle 2021.

Koko Varsinais-Suomen työllisyysasteen kehitys on myös ollut positiivista seurantajakson aikana eli työllisten osuus on noussut noin 5 %:a vuoden 2016 lopusta vuoden 2021 ensimmäiselle neljännekselle tullessa. Työllisten osuus on alueella (4/2021) noin 73% valtakunnallisen luvun ollessa noin 70 %.

Työllisyysasteen trendin kehitys (15-64-vuotiaat, %)

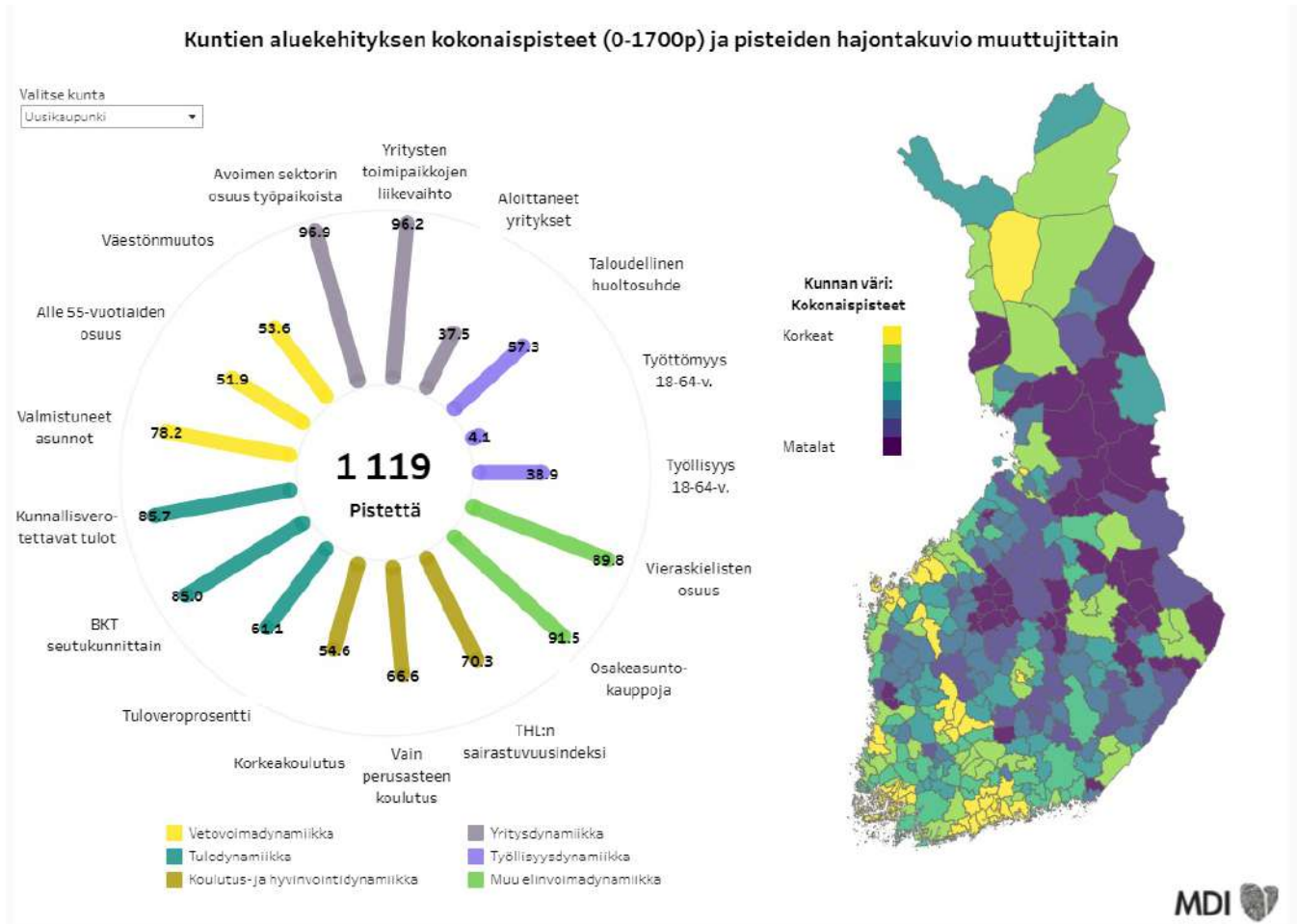
Lähde: Tilastokeskus, työvoimatutkimus

Uudenkaupungin kaupungin työttömyysprosentin muutokset vuosilta 2017-2021, kun vertailukuna käytetään jokaisen vuoden tammikuun työttömyysprosenttia.

01/2017 – 8,5 %
 01/2018 – 6,4 %
 01/2019 – 5,7 %
 01/2020 – 9,5%
 01/2021 – 9,2%

Lounais-Suomen Aluehallintoviraston Lounais-Suomen alueen nuorten elinolokatsaus (2021) julkaisussa todetaan, että nuorisotyöttömyys kääntyi nousuun vuonna 2020 koronaviruksen negatiivisten vaikutusten seurauksena. Syyksi tähän raportissa todetaan se, että ”Monet nuoret työskentelevät palvelualoilla, joihin korona erityisesti osui vuoden 2020 aikana”.

Uudenkaupungin kaupungin koulutusastetta tarkastellessa nähdään selkeästi ammatillisen tutkinnon suorittaneiden osuuden suuri määrä suhteessa muihin koulutusasteisiin. Kaupungin elinkeinorakenne ja työpaikkojen määrällinen ja suhteellinen sijoittuminen vahvasti teollisuuden tuotantoammatteluihin selittää koulutusasteen toteumaa. Ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneita on väestössä valtakunnallisesti vertailtuna vähemmän.

Indeksi ja visualisoinnit 10.3.2021.

Koronan vaikutus näkyy edellisiin vuosiin verrattuna etenkin työttömyyden kohdalla. Korkeakoulutettujen osalta indeksi on hieman edellistä positiivisempi.

7. Mitä Uudessakaupungissa on tehty terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi vuosina 2017–2021

7.1 Hyvinvointi -ja vapaa-ajan palvelut

Kulttuuripalvelut, museo ja kirjasto

Yleisten kulttuuripalveluiden toimintaa on viety kohti strategisten tavoitteiden päämääriä sekä uuden kulttuuritoimintalain edellyttämiä tavoitteita. Yhtenä perusajatuksena on ollut kulttuuripalvelujen vaihtoehtojen kehittäminen. Yleisten kulttuuripalveluiden vuonna 2020 saamat resurssilisäykset (kulttuurituottaja ja vahtimestari) ovat mahdollistaneet palveluiden monimuotoistumisen ja kulttuuripalveluiden tuomisen lähemmäksi kaupunkilaisten arkea. Vaikka koronapandemia on osaltaan hankaloittanut toiminnan uudelleen organisointia, on toimintaa pystytty ohjaamaan yksittäisten tapahtumien järjestelyistä kohti laajempaa kuntalaisten hyvinvointia tukevaa ja helposti saavutettavaa toimintaa. Maksutonta videomateriaalia on tuotettu runsaasti ja kaupunkilaisia haastettu mukaan taiteen tekemiseen. Keskustelu paikallisten kulttuuritoimijoiden kanssa pyritään pitämään aktiivisena mm. säännöllisiä keskustelutilaisuuksia järjestämällä. Suunnittelutyötä kulttuuripalvelujen hyte-vaikutusten lisäämiseksi tehdään koko ajan osallistumalla maakunnalliseen kulttuurihyvinvointityöryhmään sekä poikkihallinnollisiin kehittämishankkeisiin.

Museotyön nostattama kotiseututunne, omien juurien vahvistaminen ja toisaalta menneiden aikojen muisteleminen on mitä suurimmassa määrin hyvinvointia tuottavaa. Museon koko toiminta tähtää kuntalaisten hyvinvoinnin edistämiseen. Museon palveluissa on vuosien 2017–2021 aikana kiinnitetty erityishuomio palvelujen seinättömyyteen. Museon tuottamaa kotiseututunteen vahvistamista on suunnitelmallisesti tehty myös museon näyttelytilojen ulkopuolella. Matkalaukkumuseotoimintaa on jatkettu ja kehitetty varhaiskasvatuksen, perusopetuksen ja myös vanhustalouden tarpeisiin. Digitoituja aineistoja on lisätty, jolloin kokoelmien saavutettavuus on helpottunut. Saavutettavuutta on lisätty myös tuottamalla verkkonäyttelyitä, luentoja, mobiilioppaita ja videoita. Vuoden 2020 alusta lähtien henkilöstöresursseja on voitu suunnata vahvemmin varsinaiseen museotyöhön, kun kuvataidenäyttelytoiminta palautui kaupungin kulttuuripalvelujen vastuulle.

Kirjastopalvelut on huomionut kaikki ikäryhmät palvelutuotannossaan ja on ollut vaikuttamassa myönteisesti käyttäjiensä lukutaitoon, elinikäiseen oppimiseen ja hyvinvointiin: vauvoille on järjestetty vauvaloruja, taaperoilta satutunteja, koululaisille kirjavinkkauksia ja kirjastonkäytönopetusta, ja kirjasto on ollut aktiivisesti mukana erilaisissa hankkeissa yhteistyössä koulujen kanssa lukemisen innostamiseen ja lukutaidon tukemisessa. Nuorille on järjestetty pelitapahtumia ja luotu sisältöä sosiaaliseen mediaan.

Aikuisten lukemisen innostamista varten on ollut kirjaston vetämä lukupiiri, kirjallisuustapah-tumia, lukukampanjoita ja kirjailijavierailuita. Ikäihmisten kirjastonkäyttöä on tuettu viemällä kirjakasseja kotiin ja palvelutaloihin, ja myös muistelusalustoimintaa on järjestetty. Lukuhar-rastuksen ylläpito ja kirjallisuuden edistämistyö ovat kirjastopalvelujen ydintoimintoja ja näin ollen myös tuottavat kirjastonkäyttäjille hyvinvointia. Kirjastoauton hakeutuva palvelu on ta-voittanut myös ne kuntalaiset, jotka asuvat kaukana pääkirjastosta ja Kalannin kirjastosta.

Kirjastopalvelut on järjestänyt myös säännöllisesti kyselyitä asiakkailleen, joilla pyritään osal-listamaan käyttäjiä kirjaston palveluiden kehittämiseen. Kirjastossa vuosina 2017-2021 kiinni-tetty erityisesti huomioita digineuvonnan tehtäviin ja maahanmuuttaja-asiakkaiden tarpeisiin ja yhteistyötä on tehty esimerkiksi Ukipolixen Asukasluotsaus-hankkeen kanssa kirjaston ti-loissa. Pääkirjaston peruskorjauksen ajan kirjastopalvelut on pyritty turvaamaan kuntalaisille parhaalla mahdollisella tavalla väistötiloissa.

Liikuntapalvelut

Käsitys liikunnasta on laajentunut kilpaurheilusta kaikkien väestöryhmien terveyttä edistä-vään liikuntaan ja arkipäivän fyysiseen aktiivisuuteen. UKK-instituutin tutkimuksen mukaan 70% suomalaisista liikkuu liian vähän. Liikkumattomuuden haittojen pysäyttämiseksi ei ole yksittäistä keinoa. Ratkaisua pitää pohtia ilmiökeskeisesti sekä lisätä poikkihallinnollista koor-dinaatiota ja yhteistyötä. Kuntalaisten liikuntaharrastuksia ja arkiliikkumista voidaan edistää kaikkien toimialojen ratkaisuilla – yhteistyötä vahvistamalla. Kuntalaisten kuuleminen ja osal-lisuus on merkittävä osa Uudenkaupungin liikkumisen edistämisen työtä.

Kuntalaisten kuuleminen on merkittävä osa olosuhteiden kehittämistä. Liikuntapalveluiden toteuttamissa kyselyissä vuonna 2017, 2019 ja 2020 nousi vahvasti esiin omaehtoisen liikun-nan suosio sekä toive omaehtoisen liikkumisen mahdollistavien olosuhteiden parantamiseen ja lisäämiseen. Uudessakaupungissa onkin viime vuosina panostettu omaehtoisen liikkumisen olosuhteisiin mm. rakentamalla kuntoportaat sekä kaikkien saavutettavissa olevia ulkokuntoi-lualueita ympäri kaupunkia. Kuntopolkujen, reittien ja luontopolkujen kunnostukseen on sat-sattu sekä uusi frisbeegolf-rata valmistuu vuonna 2021.

Myös nuorten vapaa-ajan liikunnasta iso osa on omaehtoista aktiivisuutta. Vuonna 2018 toteu-tetun LIITU-tutkimuksen mukaan omaehtoinen liikunta oli lasten ja nuorten yleisin liikunnan muoto, sillä valtaosa (91 %) kaikista lapsista ja nuorista (9–15-v.) ilmoitti liikkuvansa vapaa-ajallaan omaehtoisesti vähintään kerran viikossa. Vuonna 2019 tehtiin päätös rakentaa PumpTrack-skeittiparkki. Hanke lähti liikkeelle 402 nuoren allekirjoittamasta aloitteesta, jossa toivottiin kaupunkiin skeittirampeja, jossa voisi skeitata ja scootata. Skeittiparkki valmistui kesäkuussa 2021.

Koulujen liikuntasalit ovat myös yksi keskeisimmistä liikuntapaikoista, saleissa liikkuu kau-punkilaisia kaikista ikäryhmistä ja harrastusmahdollisuudet ovat moninaisia. Reaaliajassa päi-vittyvä sähköinen liikuntapaikkojen varausjärjestelmä on kasvattanut liikuntapaikkojen käyttöastetta edelleen. Vuonna 2020 parannettiin tilojen saavutettavuutta uudistamalla tilojen kulunvalvonta. Uudistuksen myötä tilat on paremmin kaikkien käytössä ja omaehtoinen liik-kuminen mahdollistuu myös sisäliikuntasaleissa.

Liikkuminen Uudessakaupungissa tapahtuu todella moninaisissa olosuhteissa. Virallisten liikunta- ja urheilupaikkojen lisäksi tärkeitä liikuntaolosuhteita on myös mm. kävely- ja pyöräteiden sekä luonto-, puisto- ja piha-alueiden kaltaiset liikkumisympäristöt. Laajan liikkumisverkon ylläpitoon ja kehittämiseen tarvitaan pitkäjänteistä suunnitelmallisuutta ja tämän vuoksi keväällä 2021 aloitettiin liikuntaolosuhteiden ohjelman valmistelu. Tavoitteena on jäsentää ja selkiyttää Uudenkaupungin lähivuosien keskeisimpiä toimenpiteitä liikunta- ja urheiluolosuhteiden kehittämiseen ja ylläpitoon liittyen.

Jotta palvelut ja liikuntaolosuhteet olisi kaikkien tavoitettavissa, liikuntapalveluissa on pyritty vahvistamaan entisestään palveluista tiedottamista. Sosiaalista mediaa on hyödynnetty laajasti ja lanseerattu #ukiliikkuu aihetunniste. Verkkosivuille on tuotettu englannin kielistä materiaalia ja osa liikuntapalveluiden esitteistä on käännetty englanniksi.

Lasten ja nuorten liikunta

Uudessakaupungissa toimii lukuisia urheiluseuroja, joiden tavoitteena on liikkumismahdollisuuksien edistäminen. Urheiluseurat ja yhdistykset antavat erittäin arvokkaan panostuksensa hyvinvointia edistävän toiminnan järjestämiseen Uudessakaupungissa kaikki ikä- ja väestöryhmät huomioiden.

Seuratoiminnan ulkopuolelle jäävien lasten harrastusmahdollisuuksia on pyritty kehittämään vuonna 2018 käyttöön otetulla avustusmuodolla. Avustuksen tavoitteena on tukea seuroja, yhdistyksiä ja yksityisiä toimijoita järjestämään nimenomaan harrastetoimintaa niille lapsille ja nuorille, jotka eivät vielä harrasta mitään. Liikuntapalveluiden ulkopuolelle jäävien nuorten liikuttamiseksi on tehty yhteistyötä myös nuorisopalveluiden kanssa.

Myös uimahallin palvelutarjonnassa on pyritty entistä enemmän aktivoimaan lapsia ja nuoria liikkumaan, tätä tukee 1.1.2020 voimaan tullut hinnoittelu, jossa on huomioitu lasten ja nuorten edulliset iltapäivähinnat.

Työikäisten liikunta

Liikuntaneuvonta on tehokas ja hyväksi havaittu keino tavoittaa terveytensä kannalta liian vähän liikkuvat kuntalaiset ja ohjata heidät liikunnallisen elämäntavan pariin. Loppuvuodesta 2020 liikuntaneuvonnan palveluketju ja prosessikuvaus päivitettiin sekä otettiin käyttöön päivitetty liikkumislähete. Päivitystyön jatkeena syntyi myös lasten neuvolakäyttöön oma liikkumislähete, jossa liikkumista käsitellään koko perheen näkökulmasta.

Ikäihmisten liikunta

Ikääntyneiden matalankynnyksen liikuntapalveluiden lisäämiseksi vuonna 2019 järjestettiin toistamiseen ikäihmisten vertaisohjaajakurssi yhteistyössä vanhuspalveluiden kanssa. Tavoitteena on jatkaa vertaisohjaajien systemaattista kouluttamista yhdessä vanhuspalveluiden kanssa ja näin lisätä matalankynnyksen liikuntamahdollisuuksia entisestään sekä laajentaa liikkumisen mahdollisuuksia myös syrjäseuduille. Elokuussa 2019 käyttöön otettu Seniorikortti 65+ on aktivoinut ikääntyneitä liikkumaan. Ikäihmisten liikuntapalveluiden kehittäminen sai lisäpontta keväällä 2021, kun Uusikaupunki valittiin mukaan Voimaa Vanhuuteen -mentorointiohjelmaan.

Nuorisopalvelut

Nuorisopalveluiden työtä on kehitetty merkittävästi vuosien 2017-2021 aikana. Henkilöstövaihdokset ovat varjostaneet vuosia mutta selkeiden tavoitteiden kautta on toiminta kehittynyt enemmän nuorista lähteväksi. Toiminnan kehittämisessä on ollut selkeä tavoite toteuttaa sellaisia työmuotoja, jotka nousevat nuorten tarpeista, eikä tehdä työtä ”jota on aina tehty”. Tässä tavoitteessa on onnistuttu hyvin.

Etsivässä nuorisotyössä on tapahtunut kaksi isoa muutosta vuosien aikana. Molemmat etsivän nuorisotyön vakanssit saatiin vakinaistettua 2019-2020 aikana. Tämä parantaa työntekijöiden sitoutumista sekä halua ja mahdollisuuksia kehittää työtä. Toinen iso muutos tapahtui 2018, kun lähdettiin määrätietoisesti tarkastelemaan etsivän nuorisotyön kohderyhmää. Työtä kohdennettiin yhä enemmän 9.luokkalaisiin sekä toiselle asteelle, jotta päästiin painottamaan ennaltaehkäisevän työn osuutta, eikä tehty korjaava työtä, kun nuorten ongelmat olivat jo pidemmällä. Klassiseen nuorisotyöhön saatiin vahvistusta 2019, kun saatiin yksi uusi nuorisohjaajan tehtävä talousarvioon. Pitkään jatkunut paine nuorisohjaajien työkentällä purkautui hieman ja resurssit vastaavat paremmin tarpeita. Tosin koronavuosi 2020 on lisännyt tarvetta merkittävästi ja priorisointia myös tällä kentällä on tehtävä.

Perinteisen nuorisotalon työn lisäksi, kaudella kehitettiin vahvasti koulunuorisotyötä, joka vaatii edelleen työtä. Kauden aikana yksi nuorisotalo jouduttiin sulkemaan terveyshaittojen vuoksi. Osana hyten painopisteitä uutta toimintaa käynnistettiin Hakametsän koululla vuonna 2020 ja se jatkuu edelleen. Digitaalinen nuorisotyö käynnistyi koronan vauhdittamana ja tulee jäämään osaksi nuorisotyötä koronan jälkeenkin.

Nuorisovaltuuston toiminnan painopistettä on systemaattisesti kehitetty enemmän vaikuttajaryhmäksi, sen ennen ollessa enemmän profiloitunut nuorten tapahtumien järjestäjänä. Nuorten aktiivisuus ja halu vaikuttaa on kasvanut vuosien aikana, ja kaksi viimeisintä nuorisovaltuustoa onkin ollut runsaslukuisia. Nuorisovaltuusto on tehnyt mm. aloitteita ja antanut kannanottoja eri kaupungin kärkihankkeisiin. Kokonaisuudessaan nuorisopalveluiden toimintaa on kehitetty enemmän ajassa kiinni pysyväksi ja eri ilmiöihin vastaavaksi, ennalta ehkäiseväksi toiminnaksi.

7.2 Kasvun -ja oppimisen palvelut

Varhaiskasvatus ja perusopetus

Uudessakaupungissa monipuolista ja laadukasta varhaiskasvatusta järjestetään päiväkodeissa, ryhmäperhepäiväkodissa ja perhepäivähoidossa. Vanhemmat päättävät lapsensa osallistumisesta varhaiskasvatukseen. Yksityisessä ja kunnallisessa päivähoidossa on ollut 734 lasta vuonna 2018. Varhaiskasvatuksessa keskitytään terveyden ja turvallisuuden edistämiseen. Lasten kanssa harjoitellaan henkilökohtaisesta hygieniasta huolehtimista sekä keskustellaan liikkumisen, levon ja hyvien ihmissuhteiden merkityksestä. Vuosina 2021–2024 Uusikaupunki osallistuu valtakunnalliseen kaksivuotisen esiopetuksen kokeiluun.

Peruskouluikäisiä lapsia ja nuoria Uudessakaupungissa oli 1340 syksyllä 2020. Koululaisille kaverit ovat tärkeitä erityisesti joukkoon kuulumisen ja kiinnittymisen sekä koulumotivaation ja viihtymisen kannalta. Kiusaamiseen puuttuminen ja oppilaiden osallisuuden lisääminen ovat

keskeisiä keinoja kouluviihtyvyyteen ja sitä kautta oppimiseen vaikuttamisessa. Lisäksi pyritään vahvistamaan vanhempien osallisuutta ja tiivistä yhteistyötä niin varhaiskasvatuksessa kuin perusopetuksessakin. Kunnan tavoitteena on tiivistää ennaltaehkäisevien palveluiden verkostoa lasten ja nuorten hyvinvoinnin tueksi. Edellä mainittujen lisäksi Uudessakaupungissa pyritään vahvistamaan oppilaiden tunne- ja vuorovaikutustaitojen oppimista entistä yhteisemmällä tavalla. Lisäksi koulupoissaolojen seurantaan on kehitetty kunnallinen malli.

Kaikessa varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen toiminnassa keskeistä on moniammatillinen yhteistyö koulun sisällä ja koulun ulkopuolisten yhteistyötahojen kanssa. Perheen kanssa pyritään löytämään jokaiselle oppilaalle paras mahdollinen koulupolku.

Uudenkaupungin lukiossa opiskeli 189 opiskelijaa vuoden 2020 syksyllä. Lukio on keskikokoinen yleislukio, jossa opiskelijoiden yksilölliseen ohjaamiseen ja tukemiseen on hyvät mahdollisuudet.

Opiskelijoiden hyvinvointiin, jaksamiseen ja viihtymiseen lukiossa on kiinnitetty vuosina 2017-2021 huomiota. Yeesi-hankkeen avulla opiskelijoiden oleskelutiloja on kohennettu. Hankkeen avulla on järjestetty tempauksia, joilla lukiolaisten yhteenkuuluvuutta ja osallisuutta on lisätty. Lukiolaisille on saneerattu hiljaisen työskentelyn tila, joka mahdollistaa koulupäivien aikaisen työskentelyn koulun tiloissa. Valtakunnallisen kouluterveyskyselyn lisäksi koulussa järjestetyt hyvinvointikyselyt osoittavat, että tarvetta opiskelijoiden jaksamisen tukemiselle on edelleen paljon. Koulun yhteisöllinen opiskeluhuoltoryhmä pyrkii toiminnallaan ohjaamaan moniammatillisia palveluita siten, että ne olisivat mahdollisimman hyvin saavutettavia ja lukion opiskelijat saavat tarvitsemansa tuen.

7.3 Sosiaali- ja terveystalvet

Vuosittaiset hyvinvointiraportit ovat käsitelleet sosiaalipalveluiden palvelualueen hyte-työtä laajasti ja tästä syystä tämän laajan hyvinvointikertomuksen sosiaalipalveluiden osuus käsittelee pääosin vuoden 2020 aikana ja sen jälkeen tehtyä työtä.

Sosiaalityön palvelualueella on luotu mallinnusta monialaisen verkostoyhteistyön kehittämiseksi eri hallinnonalojen yhteistyössä. Uuden organisaatorakenteen vakiintumista kehitetään edelleen huomioiden prosessityöskentely. Tavoitteena on ollut, että kuntalainen saa palvelut oikea-aikaisesti oikeasta paikasta. Tuotteistaminen on aloitettu perhekeskuksen toiminnoista ja tuotteistamista viedään eteenpäin kaikkien palveluiden osalta. Erityisesti lapsiperheiden palveluissa on tehty voimakasta kehittämistyötä.

Lapsiperhepalveluihin on perustettu oma Hyvinvoivat perheet- johtoryhmä (HYPE-jory), jossa on edustajia hyvinvointipalveluista, opetustoimesta ja varhaiskasvatuksesta, terveystalvetuista ja sosiaalityöstä. Myös erikoissairaanhoidosta lasten- ja nuorten psykiatrian johto on osallistunut HYPE-johtoryhmän työskentelyyn.

Ikäihmisten palvelut

Ikäihmisten palveluissa on tehty kertomuskauden 2017-2021 aikana määrätietoista kehittämistyötä, jota ovat ohjanneet vanhuspalvelulain ja laatusuositusten ohella kaupungin strategi-

set linjaukset ja yhteistyössä kaupungin eri toimialojen ja vanhusneuvoston kanssa laadittu Ikäystävällinen Uusikaupunki -suunnitelma toimenpideohjelmiseen.

Hyvinvointia edistävien palveluiden kehittämisessä tavoitteena on ollut ikääntyminen terveenä ja toimintakykyisenä.

Päiväkeskustoimintaa on ollut jo vuodesta 1992 alkaen. Sakunkulma toimii avoimena päiväkeskuksena kaikille ikääntyneille uusikaupunkilaisille. Harrastusmahdollisuuksia on runsaasti, mm. tuolijumppaa, kuntosaliryhmiä, muistikerhoja, hengellinen piiri, käsityökerho, visailuryhmä, ATK-apua, karaoke jne. Lisäksi järjestetään luentoja, retkiä ja juhlia. Toiminnalla ylläpidetään asiakkaiden liikunta- ja toimintakykyä sekä terveyttä ja edistetään sosiaalista kanssakäymistä. Sakunkulma toimii myös useiden järjestöjen ja yhdistysten kokoontumispaikkana.

Ikäihmisten liikkuminen ja liikunnan edistäminen: ikääntyneille uusikaupunkilaisille tarkoitettu kutsutaksipalvelu mahdollistaa omaehtoisen kulkemisen asioille, harrastuksiin tai vierailuille Uudenkaupungin alueella. Kutsutaksitoimintaa ohjataan Sakunkulmalta.

Ikäihmisten palveluiden fysioterapeuttien ohjaamat voima- ja tasapainoharjoitteluun keskittyvät liikuntaryhmät on tarkoitettu ikääntyneille, joilla on todettu vaikeuksia tasapainon säilyttämisessä, ja kaatumisriski on tästä syystä kasvanut. Ryhmään ohjaututaan lääkärin vastaanotolta tai muun terveydenhuollon henkilöstön ohjaamana. Tavoitteena lihasvoimien lisääminen, tasapainon parempi hallinta ja kaatumisten ja niistä johtuvien tapaturmien ehkäisy.

Liukastumisista ja kaatumisista johtuvien lonkkamurtumien yms. ehkäisemiseksi on Ikäihmisten palveluissa vuodesta 2018 alkaen jaettu osto-osoituksia liukasteiden tai nastalengkareiden hankintaan tai omien jalkineiden nastoittamiseen. Arvoltaan 20 euron osto-osoituksia jaetaan vuosittain omista kodeistaan asuville 70 vuotta täyttävälle uusikaupunkilaisille. Eläkeläisjärjestöjen vapaaehtoistyönä järjestetään Ulkoiluystävä-toimintaa. Ulkoiluystävien välitys tapahtuu Ikäihmisten palveluiden vapaaehtoistyön koordinaattorin toimesta.

Seniorineuvola: Vanhusneuvola Kompassi toimii matalan kynnyksen arviointi-, ohjaus- ja neuvontapaikkana ikääntyneille uusikaupunkilaisille. Kompassin toimintaan kuuluvat puhelinneuvonta- ja ohjaus, vastaanotto toiminta, 70-vuotiaiden hyvinvointi- ja terveystarkastukset sekä ikääntyneiden omaishoitajien hyvinvointi- ja terveystarkastukset. Kompassin terveydenhoitaja toimii 75-vuotiaiden hyvinvointia edistävien kotikäyntien koordinoijana.

Ikäihmisten hankkeet ja ohjelmat: Yhteistyössä Fingerroosin säätiön kanssa käynnistyi vuonna 2019 Löytävä vanhustyö -hanke. Kohderyhmän syrjäytymisriskissä olevat päihde- ja mielen-terveysongelmista kärsivät ikääntyneet. Toimintatapoina ovat mm. Pilke- ja Tarinaryhmät. Turun Lähimmäispalveluyhdistyksen Liikkuva resurssikeskus – hanke on vuodesta 2019 mahdollistanut ohjaus- ja neuvontapalveluiden viemisen kyläkeskuksiin. Hankkeen käytössä on matkailuauto, jossa ikääntyneet voivat tavata mm. Kelan tai Ikäihmisten palveluiden asiantuntijoita. Uusikaupunki on vuoden 2021 alussa valittu mukaan Ikäinstituutin Voimaa vanhuuteen -mentorointi ohjelmaan. Ohjelmatyötä toteutetaan liikuntapalveluiden, ikäihmisten palveluiden, järjestöjen ja ikäihmisten yhteistyönä. Mentoroinnin tuella tavoitetaan liikunta-

palvelujen ulkopuolella olevat iäkkäät ja lisätään heille soveltuvaa voima- ja tasapainosisältöistä ryhmäliikuntaa, liikuntaneuvontaa ja ulkoilua. Kohderyhmänä on kotona ilman säännöllisiä koti-/hoivapalveluja asuvat iäkkäät (pääosin 75+), joilla on alkavia toimintakyvyn ongelmia, yksinäisyyttä ja osallistumisvaikeuksia.

Maahanmuutto- ja kototyö

Työperäisen maahanmuuton johdosta on syntynyt tarve monialaiselle yhteistyölle ja sen kehittämiseksi. Maahanmuuttokoordinaattorin resurssien kohdentaminen tähän työhön palvelee koko kaupungin organisaatorakenteita. Alueellinen kotouttamisohjelma valmistui alkuvuodesta 2020 ja kotoutumisen toimenpideohjelma valmistuminen valmistui vuoden 2021 alussa.

Työikäiset

Aikuisten vastaanoton toiminta saatiin vakiinnutettua. Kotiin vietävien palveluiden kehittämistä ei päästy aloittamaan resurssien vähäisyyden takia.

Lastensuojelu

Omana palveluna toteutettavaa kotiin vietävää perhekuntoutusta ja tehostettua perhetyötä päästiin kehittämään muutaman perheen kanssa, josta saatiin erittäin hyvää palautetta. Perhekeskuksessa saatiin vakiinnutettua psykiatrin toiminta osaksi perhekeskuksen monialaista tiimiä, joka mahdollisti asiakkaiden auttamisen entistä pidempää peruspalveluiden piirissä. Lastensuojelun systeemistä mallia ei voitu ottaa käyttöön vähäisten resurssien takia.

Vammaispalvelut

Vammaispoliittista ohjelmaa laaditaan vuoden 2021 aikana. Päivätoiminnan kehittämistä on jatkettu ja uusia asiakkaita on tulossa paljon, joten se on tuonut esille lisätilojen tarpeen. Uudenkaupungin vammaispalveluiden kustannukset ovat korkeat sekä suhteutettuna vammaisuuden saajiin ja asiakasmäärään. Toimenpide-ehdotuksia on sisällytetty vuoden 2021 tavoitteisiin.

Vuoden 2020 aikana valmisteltiin erilaisia hankkeita. Erityisesti Työllisyyden Kuntakokeilu-hankkeen valmistelu ja aloittamisen organisointi työikäisten palveluyksikössä oli erityisen merkittävä panostus.

7.4 Tekniset ja ympäristöpalvelut

Uudenkaupungin kaupungin tekninen infra suorittaa keväisin katujen, yleisten alueiden ja pihojen hiekoitusmurskeen ja muiden epäpuhtauksien poistamista välittömästi, kun se on sääolosuhteiden puolesta turvallista. Katujen, yleisten alueiden sekä kaupungin omistamien kiinteistöjen piha-alueiden harjauksessa ja imulakaisussa käytetään pölynsidonnan tehostamiseksi vettä, jolla pyritään varmistamaan hyvä ilmanlaatu myös työsuoritusten aikana. Uudenkaupungin ympäristönsuojelumääräysten mukaan lehtipuhaltimien ja vastaavien pölyä levittävien laitteiden käyttö hiekan poistoon on kaupungissa kielletty.

Talviaikaan kadut, yleiset alueet sekä kaupungin kiinteistöjen piha-alueet aurataan ja liukkaita torjutaan kaupungin kunnossapito-ohjeiden mukaisesti. Tavoitteena on saattaa kadut ja pyörätiet turvallisesti liikennöitävään kuntoon aina ennen liikenteen huipputunteja. Ulkoliikuntapaikkojen hoidon yksikkö osana teknistä infrapalveluita ylläpitää ulkoliikuntapaikkoja Uudessakaupungissa. Ylläpidon piiriin kuuluvat kuntopolut, ulkoliikuntavälineet, juoksuportaat, ulkokentät (hiekk- ja jalkapallokentät), urheilukentät, pesäpallokentät, beachvolley ja -lentopallokentät, koripallokentät, tenniskentät, uimarannat, frisbeegolfrata ja laavut. Talvisin ylläpidetään myös latuja sekä ulkojääkenttiä.

Työtä hoidetaan yhteistyössä alueiden hoitoon osallistuvien yhdistysten, kaupungin viherpalveluiden ja kiinteistöhoiton kanssa. Poikkeuksellinen korona-aika on vaikuttanut viherpalveluiden ja ulkoliikuntapaikkojen tuottamien palveluiden käyttöön niin, että viheralueilla ja ulkoliikuntapaikoilla liikutaan entistä enemmän. Muun muassa retkeilyreittien ja laavujen käyttöasteet ovat selkeästi nousseet omaehtoisen liikkumisen kasvaessa. Viheralueiden ja liikunnan merkitys ihmisten hyvinvoinnille on tutkitusti huomattava.

Uudenkaupungin kaupungin tilatoimi varmistaa toiminnallaan, että kaupungin tilat ovat terveellisiä, turvallisia ja mahdollisimman viihtyisiä. Hyvää sisäilmastoa ylläpidetään LVIAS-järjestelmien systemaattisilla huolloilla ja tarkastuksilla sekä tarvittaessa peruskorjauksilla. Sisäilman laadun parantamiseksi tehdään ilmanvaihdon käyntiaikojen muutoksia tarvittaessa siten, että ilmanvaihto on päällä 24/7 ja jäähdytysjärjestelmiä on lisätty hoitolaitostiloihin.

Kaupungin vanhenevat kiinteistöt aiheuttavat vuosittain yhä enemmän myös ilmastointilaitteiden peruskorjaustarpeita. Erilaiset huonosta sisäilmasta johtuvat kokemusperäiset oireilut ovatkin kumulatiivisesti lisääntyneet ja korjaustarpeita on ilmennyt yhä useammassa kiinteistössä. Sisäilmaongelmien käsittelemiseksi ja haittojen minimoimiseksi on kaupungissa jo vuosi toiminut sisäilmatyöryhmä. Ryhmän tavoitteena on koordinoita haittailmoitusten kautta sisäilmaongelmien ratkaisemista yhteistyössä muiden toimialojen kanssa. Ongelmien syitä ja korjausmenetelmiä selvitetään erilaisten asiantuntijoiden suorittaminen tutkimusten ja menetelmien avulla. Tilojen kunnossapitämiseksi on kaupungin kiinteistöissä käytössä sähköinen huoltokirja, jonka avulla voidaan luoda huoltosuunnitelmia ja suorittaa kiinteistökohtaista seuranta. Kiinteistöstrategian sisältämässä kiinteistösalkutuksessa kaupungin omistamat rakennukset on luokiteltu strategisen tärkeytensä mukaan. Salkutuksessa myös seurataan mm. kiinteistöjen korjausvelan muutoksia, kuntoluokan ja teknisen arvon kehitystä.

7.5 Hallinto- ja elinvoimapalvelut

Kaupunkisuunnittelu

Toimiva ja kaunis ympäristö luo puitteet kaiken ikäisten ihmisen hyvinvoinnille - fyysiselle, psyykkiselle ja sosiaaliselle terveydelle. Hyvä elinympäristö helpottaa arkea, tukee terveyttä ja tarjoaa mielekästä tekemistä sekä virkistäytymisen ja elpymisen paikkoja. Maankäytön pitkäjänteisellä ja johdonmukaisella suunnittelulla ja kaavoituksella taataan kohtuuhintaisia ja monipuolisia asumisvaihtoehtoja erilaisille kotitalouksille, vahvistetaan elinkeinorakennetta, taataan peruspalveluiden saavutettavuutta ja luodaan mahdollisuuksia virkistäytymiseen hyvillä viheryhteyksillä, lähipuistoilla ja lähiliikuntapaikoilla. Houkutellaan myös uusia asukkaita.

Uudessakaupungissa on panostettu elinympäristön viihtyisyyteen ja laatuun monin tavoin. Vuoden 2020 lopussa kaupunginhallitus hyväksyi arkkitehtuuripoliittisen ohjelman kaupungin suunnittelun ohjeeksi ja esitti sen valtuustolle tiedoksi.

Toimintaympäristön tulee houkutella arki- ja hyötyliikuntaan ja vahvistaa kävelyn ja pyöräilyn osuutta liikkumisessa. Kaupunginhallitus hyväksyi syyskuussa 2020 Kävelyn ja Pyöräilyn edistämisen työpaperin ja päätti, että voidaan lähteä laatimaan Uudenkaupungin kävelyn ja pyöräilyn ohjelmaa. Kaupunkisuunnittelu haki rahoitusta ohjelman laatimiseen ja sai n. 30 000 €.

Saavutettavuutta ja ympäristön turvallisuutta on lisätty viime vuosina mm. valaistuksia uusimalla, liikenneturva- ja esteettömyyshankkeilla, lähiliikuntapaikkoja rakentamalla ja kiinnittämällä huomiota puistojen käytön lisäämiseen.

Lisäksi kaupunkisuunnittelu on saanut rahoitusta esteettömän reitin suunnittelemiseksi ja rakentamiseksi Kasarminlahdenrannalle. Reitti alkaa Golf-kentän parkkialueelta ja kulkee esteettömänä Kasarminlahdelle ja sieltä raviradansuuntaisesti vähän matkaa, jatkuen normaalina reittinä rakennettavan kosteikon ohi takaisin Golf-alueen pysäköintialueelle.

Kaupungin tonttitarjonta on ollut monipuolinen ja omakotiasumisen kulut ovat olleet hyvin kohtuulliset Uudessakaupungissa. Uudenkaupungin vuokra-asuntoihin on kuitenkin edelleen jatkuva ja pitkä jono. Pienten ja kohtuuhintaisten yksiöiden ja kaksioiden kysyntä on ollut vuoden 2017 jälkeen suurta. Selvä vuokra-asuntojen hakemuspiikki koettiin vuonna 2017.

Kaupunkisuunnittelu ylläpitää myös paikkatietoaineistoa, joissa ovat myös urheilupaikat sekä reitit merkittyinä. Myös teemakarttoja liikkumisen edistämiseksi on tehty.

Kaupungin arkkitehtuuripoliittinen ohjelma valmistui vuonna 2020. Ohjelman tavoitteena on rakennetun ympäristön laadun pitkäjänteinen ja systemaattinen säilyttäminen ja parantaminen, kestävä, toimivan ja omintakeisen ympäristön luominen ja yhteisöllisyyden vahvistaminen. Uusikaupunki-malli on tiivistys niistä periaatteista, joilla Uudessakaupungissa ympäristöä ja kaupunkikuvaa rakennetaan kestävästi.

Uusikaupunki-mallin kompassi näyttää kehittämisen suuntaa ja muistuttaa visuaalisesti helpolla tavalla, kuinka paljon erilaisia huomioonotettavia asioita ja näkökulmia pienetkin suunnittelukohteet vaativat. Kun kompassin periaatteet laajennetaan koskemaan koko kaupunkia, löydetään rakennetulle ympäristölle luontevat tavoitteet. Millaista kaupunkia olemme rakentamassa? Millaista ympäristöä syntyy, kun periaatteita noudatetaan?

Rakennamme Uuttakaupunkia, jolla on edellytykset ja kyky vastata tulevaisuuden muuttuviin olosuhteisiin joustavasti, vastuullisesti ja elinvoimaa kasvattaen.

Rakennamme Uuttakaupunkia, jolla on vahva paikan henki, johon rakastutaan, joka muistetaan ja johon halutaan palata. Rakennamme kaupunkia, joka koetaan omaksi.

Apoli-kompassi

Syntyy kestävää ja elävää ympäristöä, joka houkuttelee myös investointeja.

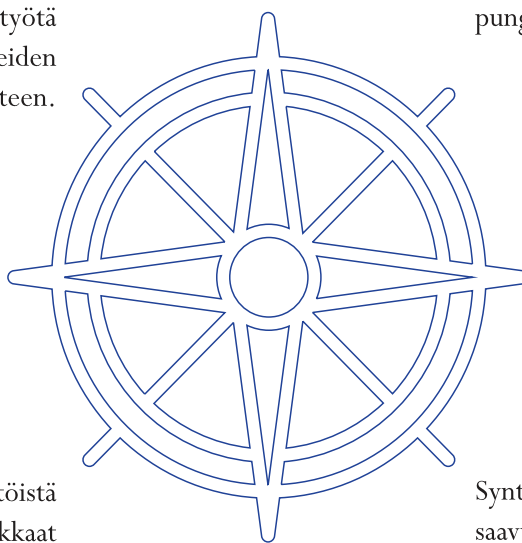
Kaupunki tekee pitkäjänteistä työtä yhteisten tavoitteiden eteen.

Syntyy turvallista, ajan hammasta vastustavaa ja houkuttelevaa ympäristöä, joka on juuri Uudenkaupungin näköistä.

YHTEISÖLLINEN

Syntyy asukaslähtöistä ympäristöä, jota asukkaat arvostavat ja haluavat kehittää. Kaupunki tarjoaa monipuolisia vaihtoehtoja eri elämänvaiheisiin.

KESTÄVÄ

TOIMIVA

OMANLAINEN

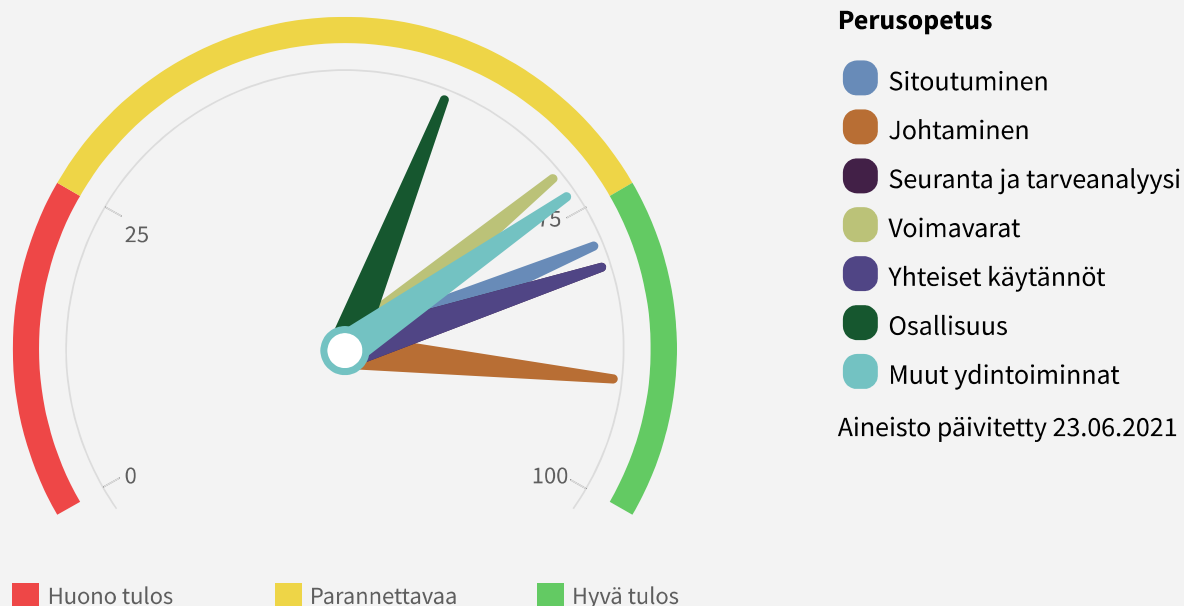
Syntyy tunnistettavaa, saavutettavaa ja selkeää ympäristöä, jossa on helppo liikkua ja liikuttua. Ympäristö aktivoi ja inspiroi, niin arjessa kuin juhlassa.

8. Yleiskatsaus kaupungin hyvinvoinnin edistämistyöhön

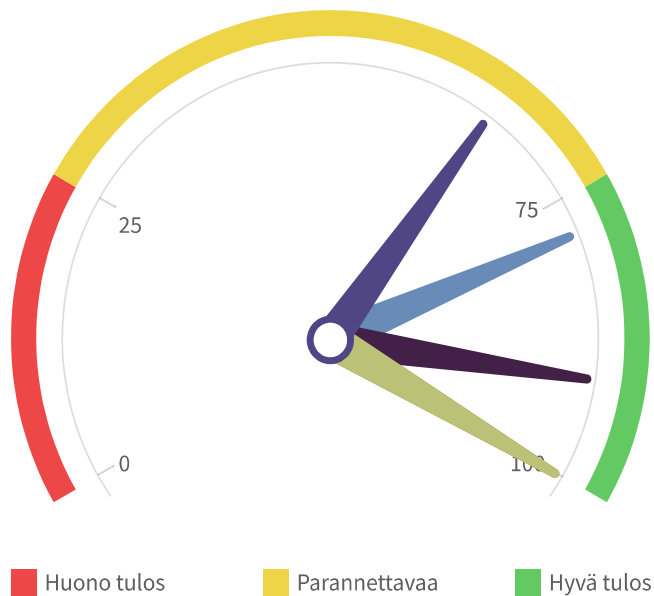
Terveyden ja hyvinvoinninlaitos (THL) ylläpitää TEAvisaria, joka on maksuton ja avoin vertailutietojärjestelmä. Tiedot kuvaavat terveyden edistämiseksi eli kunnan toimintaa asukkaidensa terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi. Palvelun tarkoituksena on tukea kuntien ja alueiden terveyden edistämistyön suunnittelua ja johtamista. TEAvisariin kerätään tietoja kuntajohdon, perusopetuksen, lukiokoulutuksen, ammatillisen koulutuksen, liikunnan, perusterveydenhuollon ja kulttuurin osa-alueilta. Mittaria on kehitetty vuodesta 2008 alkaen ja tietoa kerätään eriosa-alueilta vuorovuosin. Palveluun kootaan säännöllisesti tiedot suoraan kunnista ja tilastoista.

Uudenkaupungin kaupungin vuosien 2017- 2020 tulosten osalta voidaan tiivistetysti todeta, että kehitys on ollut positiivista. Huomionarvoista on erityisesti perusopetuksen ja lukiopetuksen vahvat tulokset, jotka esimerkiksi johtamisessa ovat valtakunnallista huippua.

Perusopetus : Uusikaupunki 2019

Johtaminen : Uusikaupunki 2019

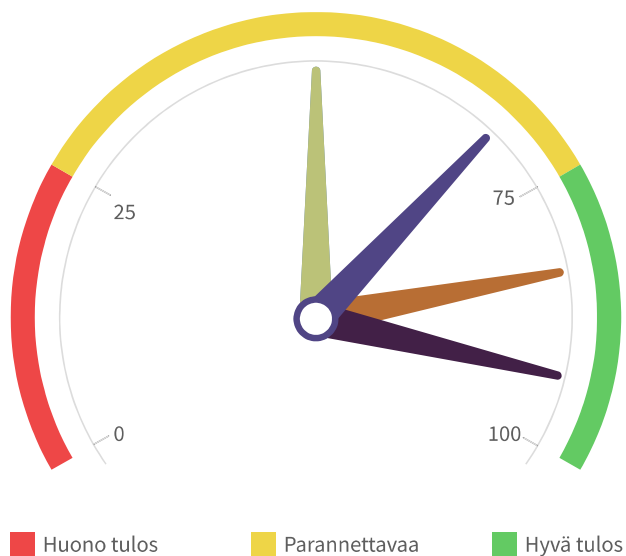
Johtaminen

- Oppilashuoltoryhmän kokoontuminen
- Poissaolojen seuranta
- Viimeisin kouluympäristön terveellisyuden ja turvallisuuden sekä koulu yhteisön hyvinvoinnin edistäminen sekä seuranta tiedossa
- Viimeisimmän kouluympäristön terveellisyuden ja turvallisuuden sekä koulu yhteisön hyvinvoinnin edistämisen sekä seurannan ajankohta ja osallistujat
- Oppilashuoltoryhmän kokoonpano

Aineisto päivitetty 23.06.2021

Kunnanjohton osa-alueella voidaan myös huomioida merkittävää kehitystä, mutta valtakunnallisen keskiarvon saavuttamiseen on vielä hieman matkaa. Tähän erityisenä syynä näyttäisi olevan voimavaraosuuden heikko tulos.

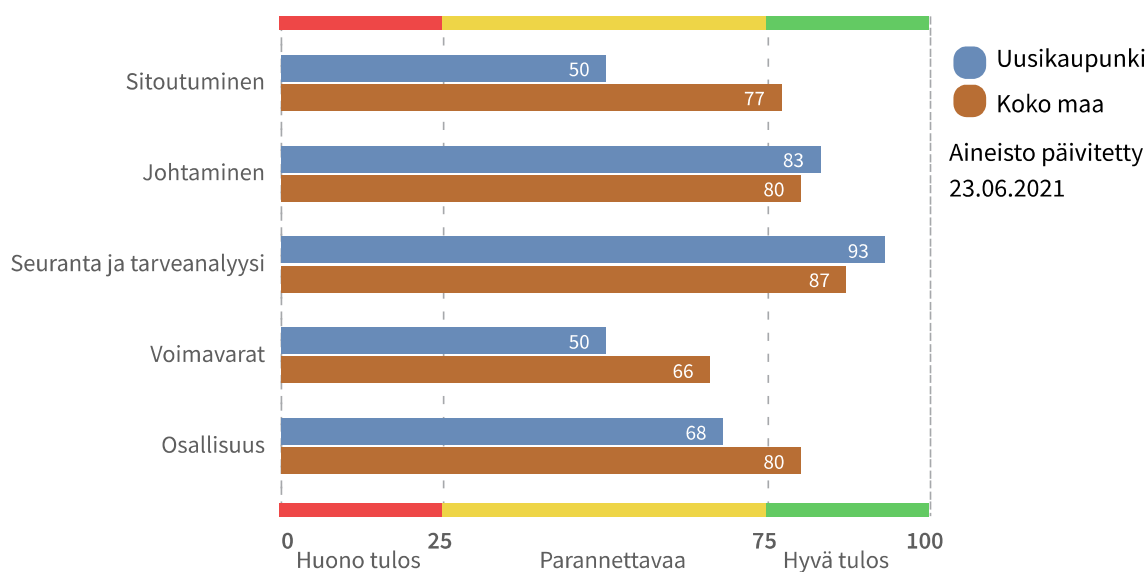
Kuntajohto : Uusikaupunki 2019

Kuntajohto

- Sitoutuminen
- Johtaminen
- Seuranta ja tarveanalyysi
- Voimavarat
- Osallisuus

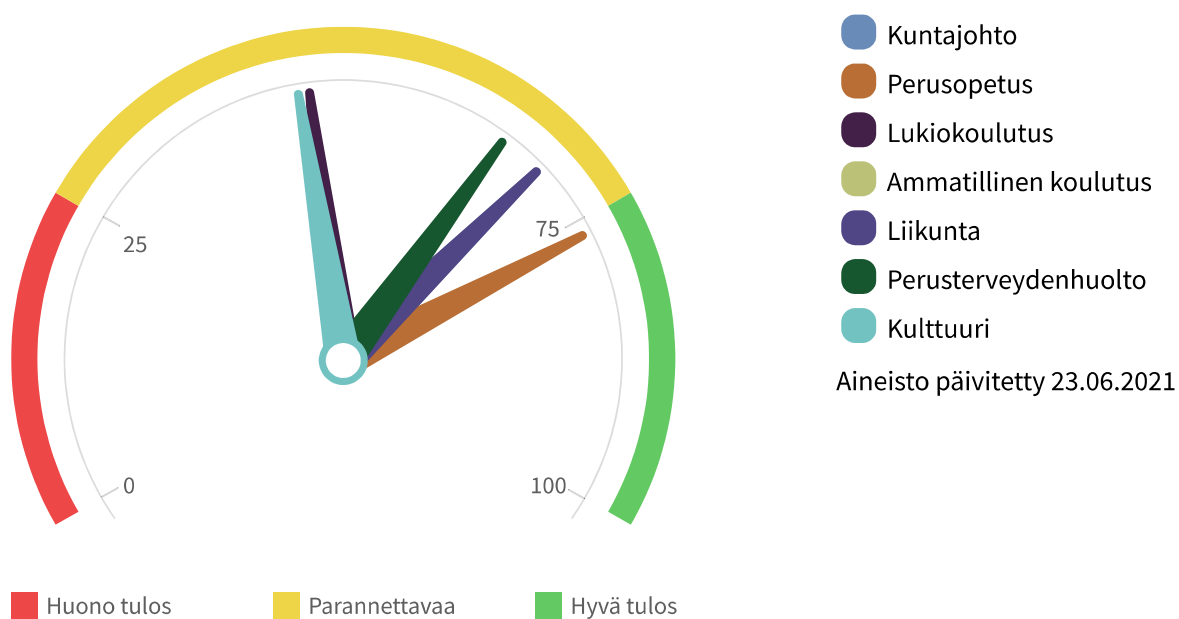
Aineisto päivitetty 23.06.2021

Kuntajohto : 2019

Kokonaisuutena tarkasteltuna Uudenkaupungin terveyden ja hyvinvoinnin edistämisaktiivisuutta kuvaavat Teaviisari-käyrät ovat kokonaisuutena tarkasteltuna kehittyneet myönteisesti tarkastelujakson aikana. Päätelmänä näiden tulosten perusteella voidaan todeta, että Uudenkaupungin kaupungin palvelutuotannossa huomioidaan enenevässä määrin asukkaiden terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen näkökulma.

Kaikki sektorit : Uusikaupunki 2020

8.1 Hyte-työn painopisteet ja indikaattorit

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyön toteutuksessa määritellään painopistealueita ja indikaattoreita, joiden avulla voidaan vastata niihin tekijöihin, jotka vaikuttavat väestön hyvinvointiin ja terveyteen. Valittujen painopisteiden ja indikaattoreiden avulla voidaan suunnitella ja niihin pohjautuen toteuttaa hyte-työtä sekä tarkastella nykytilaa ja mitata tavoitteiden toteutumista ja työn vaikuttavuutta.

Maakunnalliset hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen painopisteet vuosille 2019-2020:

- 1) Yhteisöllisyyden ja osallisuuden lisääminen
- 2) Päihteiden käytön vähentäminen
- 3) Ylipainon ja liikkumattomuuden vähentäminen

Uudenkaupungin kaupungin hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen painopisteiksi vuonna 2019 määriteltiin:

- 1) Ehkäisevä päihdetyö (EPT)
- 2) Liikkumisen edistäminen
- 3) Osallisuus: Kotoutumisen tukeminen sekä yhdistysohjaustyö

Kaikilla painopistealueilla työstettiin ohjelmat, joissa on selkeät toimenpiteet hyvinvoinnin edistämiseksi. Hyte-työssä korostuu poikkihallinnollisen työn merkitys, koska hyvinvoinnin edistämisen näkökulma tulee olla kaikkien kunnan tuottamien palveluiden ytimessä. Uudenkaupungin kaupungin ja U-Soten edustus maakunnallisissa HYTE-työryhmissä on tarkastelujakson aikana ollut erittäin vahva. Maakunnallisissa HYTE-työryhmissä ja sen alatyöryhmissä oli mukana yhteensä 6 kaupungin tai U-Sote alueen edustajaa.

Uudenkaupungin kaupunki on koostanut vuosittaisen hyvinvointiraportin 2017, 2018, 2019 sekä tämän laajan hyvinvointikertomuksen, joka kattaa myös vuoden 2020 sekä käsittelee vuoden 2021 niitä tietoja, jotka olivat saatavilla tämän raportin kokoamisvaiheessa.

8.2 Vuosiraportit 2017 kesäkuu-2021 kesäkuu

Vuosiraportti 2017

Vuoden 2017 hyvinvointiraportti käsittelee eri tavoitteiden ja toimenpiteiden toteutusta varhaiskasvatuksen, perusopetuksen, nuorisopalveluiden, työikäisen väestön, kulttuurin, liikuntapalveluiden, sosiaalipalveluiden, terveystieteiden vanhuspalveluiden sekä teknisten palveluiden näkökulmista käsin.

Raportissa käydään myös läpi hyvinvointisuunnitelman toteutumista painopistealueiden kautta, joita olivat: terve talous, hyvinvoivat asukkaat ja viihtyisät taajamat.

Vuosiraportti 2018

Uudenkaupungin kaupungin hyvinvointityötä vahvistettiin vuoden 2018 aikana useilla eri tavoilla. Uudessakaupungissa aloitti toimintansa hyvinvointityöryhmä ja nimettiin hyvinvointikoordinaattori. Kaupunginvaltuusto hyväksyi 5.2.2018 kaupunkistrategian #UKI20300 – Oikeenlaista kemialla. Strategia antoi hyvän perustan hyvinvoinnin edistämistyön vahvistamiseen Uudessakaupungissa. Strategian päämääräksi asetettiin hallittu kasvu, hyvä elämä ja kehittyvä yhteistyö. Hyvinvoinnin edistämisen työtä resursoitiin perustamalla hyvinvointipäällikön virka 6.8.2018, joka nimettiin 1.1.2019 alkaen hyvinvointijohtajan viraksi.

Hyvinvointijohtaja johtaa hyvinvointi- ja vapaa-ajan palveluita sekä kaupungin hyte-työtä. Lisäksi vuoden 2018 syksyn aikana valmistui uusi hallintosääntö, joka astui voimaan 1.1.2019, jossa määriteltiin hyvinvointi- ja vapaa-aikapalvelut omaksi palvelukeskukseksi ja nimettiin hyvinvointi- ja vapaa-aikalautakunta vastaamaan kaupungin hyvinvoinnin edistämiseen liittyvistä tehtävistä.

Vuosiraportti 2019

Vuonna 2019 UKIHYTE-työn rakenteet, painopisteet ja keskeiset tehtävät määriteltiin poikkihallinnollisessa HYTE-työryhmässä. UKIHYTE-ohjausryhmään nimettiin edustajat kaikista palvelukeskuksista, laajennettuun HYTE-työryhmään nimettiin elinkeinon, talouden ja SiHy-hankkeen edustajat. HYTE-ohjausryhmän alaryhminä toimivat teemakohtaiset alatyöryhmät, joissa suunnitellaan ja työstetään teemakohtaisia sisältöjä toimenpiteiksi monialaisesti ja tavoitteellisesti. Poikkihallinnollista hyvinvointityötä johtaa hyvinvointijohtaja, joka toimii HYTE-ohjausryhmän puheenjohtajana. UKIHYTE-ohjausryhmä kokoontui vuonna 2019 kahdeksan kertaa.

Hyvinvointiohjelman valmistelu käynnistettiin käytännön toimista HYTE-työryhmän linjatessa kaupungin kannalta keskeiset UKIHYTE-teemat. Teemojen valinnassa seurattiin myös Varsinais-Suomen maakunnan sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisuunnitelman 2019– 2020 hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen painopisteitä, jotka ohjaavat myös paikallista työtä.

UKIHYTE-työn keskeisiksi painopisteiksi määriteltiin monialainen EPT (ehkäisevä päihde- ja mielenterveystyö), liikkumisen edistäminen sekä osallisuus: (kotoutumisen tukeminen, liikenneturvallisuustyö ja yhdistysohjaustyö). UKIHYTE:n rakenteet ja keskeiset tehtävät on käsitelty kaupungin johtoryhmässä vuonna 2019.

Vuosiraportti 2020

Kaupungin hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työssä (hyte) keskeiset painopistealueet olivat; ehkäisevä päihdetyö (EPT), liikkumisen edistäminen, kotoutumisen tukeminen ja yhdistysohjaustyö. Kaikilla painopistealueilla työstettiin ohjelmat, joissa on selkeät toimenpiteet hyvinvoinnin edistämiseksi.

Ehkäisevän päihdetyön toimenpidesuunnitelma 2020 -2024

#UkiLiikkuu-Uudenkaupungin liikuntaohjelma 2025

Ukilaistuminen-Kotouttamisen toimenpideohjelma 2020- 2023

Meidän kaupunkimme -yhdistysohjelma 2020-luvulle

Näiden painopistealueiden lisäksi on myös nimetty erillinen Uudenkaupungin kestävän ja turvallisen liikkumisen työryhmä, jonka tavoitteena on liikenneturvallisuuden parantaminen.

Hyte-työssä korostuu poikkihallinnollisen työn merkitys, koska hyvinvoinnin edistämisen tulee olla kaikkien kunnan tuottamien palveluiden ytimessä. Tämä on huomioitu ohjelmatyön valmistelussa siten, että ohjelmatyössä on laaja-alaisesti mukana ihmisiä eri hallinnonaloilta, jotta saadaan mahdollisimman kattavasti eri asiantuntijoiden näkemys ja osaaminen hyödynnettyä.

Varsinais-Suomessa toimii osana sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämissuunnitelman rakennetta alueellinen maakunnallinen HYTE-työryhmä ja sen alatyöryhmät: Ehkäisevä päihdetyö, ravitsemus, osallisuus, kulttuurihyvinvointi, järjestötyöryhmä, elintapaohjaus ja liikunta-työryhmä. Uudenkaupungin kaupungin ja U-Soten edustus maakunnallisissa HYTE-työryhmissä oli vahva. Maakunnallisessa HYTE-työryhmässä ja sen alatyöryhmissä oli mukana yhteensä kuusi kaupungin edustajaa.

Vuoden 2020 tapahtumia väritti erityisesti palvelukeskuksen johtajan vaihtuminen ja Covid-19 koronavirusepidemian vaikutukset palveluiden tuotannossa. Palvelukeskuksen johtaja siirtyi uusiin tehtäviin alkusyksyllä 2020. Palvelukeskuksen johtajan tehtävää hoidettiin viransijaisuutena syys-marraskuussa ja uusi palvelukeskuksen johtaja aloitti virassa marraskuun lopulla 2020.

COVID 19-koronaviruksen vaikutukset palvelutuotantoon olivat merkittävät vuoden 2020 aikana. Koronaviruksen vaikutukset kaikkeen kunnan tuottamaan palvelutuotantoon ja erityisesti toistuvat julkisten tilojen sulkutoimenpiteet vaikeuttivat palveluiden tuottamista merkittävästi. Vuoden 2020 aikana oli eripituisia sulkujaksoja, jotka koskivat erityisesti hyvinvointi- ja vapaa-aikapalveluiden tuottamia palveluita. Palvelut olivat osittain tai kokonaan sulkutoimenpiteiden piirissä 14-20 viikon ajan.

UKIHYTE-ohjausryhmä kokoontui vuonna 2020 viisi kertaa.

Vuosiraportti 2021 tammikuu-kesäkuu

Vuoden 2021 aikana COVID 19-koronaviruksen vaikutukset ja siitä aiheutuvat muutokset palveluiden tuottamisessa ovat olleet merkittävät. Esimerkiksi hyvinvointi- ja vapaa-aikapalveluiden palvelut olivat osittain tai kokonaan sulkutoimenpiteiden piirissä 14-20 viikon ajan.

UKIHYTE-ohjausryhmä on kokoutunut vuonna 2021 toistaiseksi neljä kertaa. Vuonna 2021 työryhmän asialistalla on: a) Laaja hyvinvointikertomus 2017–2021, b) Hyvinvointisuunnitelma 2021-2024, c) Strategisen ohjelmatyön seuranta, d) Ravitsemustyöryhmän perustaminen e) Uudenkaupungin kaupungin projektitietokannan kehittäminen.

Maakunnallisessa HYTE-työryhmässä ja sen alatyöryhmissä on vuoden aikana ollut mukana yhteensä seitsemän kaupungin edustajaa. Työryhmän jäsenet jakavat tietoa maakunnallisesta työryhmästä paikalliseen UKIHYTE-työryhmään

9. Terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen valtakunnallisesti, maakunnallisesti ja paikallisesti

9.1 Valtakunnallinen ulottuvuus: Hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyö ja SOTE-uudistus

Sosiaali- ja terveysministeriö (STM) on linjannut hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyön toteuttamisesta sote-uudistuksen yhteydessä seuraavasti: **Kunnilla säilyy vastuu väestön hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä.** Tähän liittyvät tehtävät pysyvät samoina kuin tähänkin asti:

KUNNAN TEHTÄVÄT

- a) Kunnan asukkaiden hyvinvoinnin ja terveyden sekä niihin vaikuttavien tekijöiden seuraaminen väestöryhmittäin
- b) Kuntalaisten hyvinvoinnista ja terveydestä sekä toteutetuista toimenpiteistä raportointi valtuustolle vuosittain
- c) Kerran valtuustokaudessa valmistettava laajempi hyvinvointikertomus valtuustolle
- d) Paikallisiin olosuhteisiin ja tarpeisiin perustuvat hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tavoitteet ja toimenpiteet
- e) Hyvinvointi- ja terveysvaikutusten ennakoarviointi ja huomioon ottaminen
- f) Kunnan palveluissa toteutettujen toimenpiteiden seuraaminen
- g) Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen vastuutahojen nimeäminen

Ministeriön linjaus jatkuu seuraavasti: Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tehtävien koordinoinnin luonteva paikka on kuntien keskushallinnossa, jolloin voidaan varmistaa poikkiallollisuuden toteutuminen myös muutosvaiheessa. Lisäksi tulee löytää ratkaisut, miten kuntien ja maakunnan yhteistyö toteutetaan niin, että sosiaali- ja terveydenhuollon osaaminen ja tietopohja tukee kuntien hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä.

Maakunnan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tehtävät rakennetaan osaksi maakunnan johtamista. Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen maakunnissa muodostuu seuraavista osa-alueista:

MAAKUNNAN TEHTÄVÄT

- a) Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen strateginen johtaminen maakunnan organisaatiossa
- b) Päätösten vaikutusten ennakoarviointi eri väestöryhmien hyvinvointiin ja terveyteen
- c) Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tavoitteiden asettaminen sekä toimenpiteiden ja vastuutahojen määrittely
- d) Alueellisen hyvinvointikertomuksen valmistelu yhteistyössä alueen kuntien kanssa

- e) Ehkäisevät sosiaali- ja terveystalvet
- f) Maakuntien tuki kunnille hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen
- g) Hyvinvointikertomustyön ja ennakkoarvioinnin tuki ja alueellinen koulutus, kehittämis- ja tutkimushankkeiden koordinaatio sekä valtakunnallisten ohjelmien toimeenpano sekä rajapintapalveluiden suunnittelu ja toteuttaminen yhdessä kuntien kanssa. Esimerkiksi lasten, nuorten ja perheiden palvelut, työllisyyteen liittyvät palvelut sekä maahanmuuttajien palvelut.

Terveyden ja hyvinvoinninlaitos (THL) määrittelee hyte-työn merkitystä seuraavasti:

*”Hyvinvointi, terveys ja turvallisuus syntyvät ja niitä ylläpidetään ihmisten arjessa ja arjen ympäristöissä – siis kunnissa. Kuntalaisten hyvinvointi ja terveys ovat avainasemassa, kun pohditaan kunnan elinvoimaisuutta, sillä hyvinvoivat ja terveet asukkaat tuovat kuntaan myös veroeuroja. Hyvinvoiva kunta on elinvoimainen kunta. Hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistäminen sekä eriarvoisuuden kaventaminen (hyte-työ) ja ehkäisevä päihdetyö ovat tärkeitä kuntien ja julkisten sosiaali- ja terveystalvetuiden la-
kisäateisiä tehtäviä.”*

THL tuottaa laaja-alaisesti erilaisia tietoa suunnittelun ja toteuttamisen pohjaksi kunnissa toteutettavan hyte-työn tueksi.

9.2 Maakunnallinen terveyden ja hyvinvoinnin edistämistyö

Varsinais-Suomessa toimii alueellinen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työryhmä. Työryhmä perustettiin vuoden 2015 lopussa työstämään alueelliset hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen painopisteet, tavoitteet ja toimenpiteet osaksi Varsinais-Suomen sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämissuunnitelmaa. Järjestämissuunnitelman päivitys vuosille 2017–2018 on hyväksytty alueen kunnissa sekä sairaanhoitopiiriin valtuustossa loppuvuodesta 2016 ja sen osana on hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toimenpideohjelma.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työryhmä on jatkanut hyte-teeman työstämistä osana sote- ja maakuntauudistusta. Lakiluonnoksissa maakunnalle on määritelty omat hyte-tehtäväkokonaisuutensa, joiden tarkempaa sisältöä maakunnallinen työryhmä työstää parhaillaan. Maakunnan hyte-tehtäviin kuuluu esimerkiksi alueellisen hyvinvointikertomuksen valmistelu sekä asiantuntijatuen tarjoaminen alueen kunnille. Varsinais-Suomen alueellinen hyvinvointikertomus 2018 on toteutettu siten, että se palvelee tulevan maakunnallisen järjestäjän tarpeita mahdollisimman kattavasti. Järjestäjän on tulevaisuudessa kyettävä tilaamaan alueen väestön sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut siten, että ne vastaavat väestön palvelutarpeeseen. Lisäksi järjestäjällä on vahva intressi pyrkiä vaikuttamaan korjaavien sote-palveluiden tarpeisiin toteuttamalla hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tehtävänsä hyvässä yhteistyössä alueen kuntien kanssa. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen onnistuminen on koko sote-uudistuksen tavoitteiden toteutumisen kannalta ydinkysymys. Se on myös kokonaisuus, jossa kunnilla ja maakunnalla tulee olemaan merkittävä yhdyspinta.

Tavoitteena on tuottaa alueellinen hyvinvointikertomus, joka edistää kaikkia hyte-työssä mukana olevia tahoja muodostamaan yhteistä kuvaa varsinaissuomalaisen hyvinvoinnin tilasta ja edesauttaa sitoutumista yhteisiin hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tavoitteisiin ja toimenpiteiden toteuttamiseen koko maakunnassa. Maakunnallista hyte-työryhmää ja sen alatyöryhmiä koordinoi Turun kaupungin hyvinvointitoimiala.

9.3 Terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen Uudessakaupungissa – strateginen ohjelmatyö

Ehkäisevä päihdetyö

Ehkäisevä päihdetyö on osa kunnan lakisääteistä hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä.

1.12.2015 voimaan tullut laki ehkäisevän päihdetyön järjestämisestä (523/2015) kattaa alkoholi-, huumausaine- ja rahapelihaittojen sekä tupakoinnin vähentämisen. Lain mukaan ehkäisevä päihdetyö perustuu yhteistyöhön, päihteiden käytön ja siitä aiheutuvien haittojen seurantaan, käytettävissä olevaan tieteelliseen näyttöön ja hyviin käytäntöihin. Kysynnän vähentämisen rinnalle on nostettu saatavuuden rajoittaminen muun muassa yhteistyössä paikallisten elinkeinotoimijoiden kanssa.

Ehkäisevän päihdetyön perusta ja ohjelmatyö Uudessakaupungissa

Valtakunnallisten tavoitteiden, suositusten ja lainsäädännön lisäksi toimintaa ohjaavat paikallisesti laaditut suunnitelmat ja ohjelmat:

Uudenkaupungin mielenterveys- ja päihdetoimenpidesuunnitelmassa käsitellään mielenterveys- ja päihdetyötä kokonaisuutena.

Uudenkaupungin päihdepolisääntöjen tavoitteena on vähentää päihteiden käyttöä, suojella lapsia ja nuoria päihteiltä sekä puuttua varhain päihteiden ongelmakäyttöön.

Ehkäisevän päihdetyön toimenpidesuunnitelmassa 2020-2024 huomioidaan laajalaisesti kaikki ikäryhmät ja sen tavoitteena on kaikenikäisten asukkaiden terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen.

Uudenkaupungin kaupungin työntekijöitä koskevan päihdeohjelman avulla ehkäistään ja hallitaan päihdehaittoja työpaikalla.

Ehkäisevästä päihdetyöstä Uudessakaupungissa vastaa Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työryhmä, jossa on edustajat kaikilta toimialoilta. Työryhmän puheenjohtajana toimii hyvinvointijohtaja. Hyvinvointityöryhmän alatyöryhmänä toimii ehkäisevän päihdetyön yhteistyöryhmä, joka vastaa ehkäisevän päihdetyön suunnitelman päivittämisestä ja toimeenpanosta. EPT-työryhmän edustajat ovat koottu sosiaali- ja terveystoimen, opetustoimen, hyvinvointi- ja vapaa-aikapalvelujen, 2. asteen sekä seurakunnan ammattilaisista käsittäen kaikki asiakas- ja ikäryhmät. EPT-työryhmä arvioi suunnitelman toteutumista vuosittain kaupungin hyvinvointiraportin yhteydessä.

Ehkäisevän päihdetyön toimenpidesuunnitelma toteuttaa Uudenkaupungin strategiaa #20300 Oikeenlaista kemiaa ja liittyy voimakkaasti hyvän elämän ja kehittyvän yhteistyön päämääriin. Ehkäisevällä päihdetyöllä vaikutetaan sosiaali- ja terveystalouden palvelujen tarpeen ja kustannusten kasvuun.

#UkiLiikkuu ja #KoulutLiikkuu

Osana Uudenkaupungin laaja-alaista hyvinvointityötä perustettiin liikkumisen edistämisen työryhmä #UkiLiikkuu syksyllä -19. #UkiLiikkuu -työryhmän tarkoituksena on edistää poikkihallinnollisesti kaupunkilaisten liikkumista kaikki väestö- ja ikäryhmät huomioiden ja pohtia uusia innovaatioita liikunnallisen elämäntavan löytämiseksi. Erityisesti liikuntapalveluiden ja sosiaali- ja terveystalouden yhteistyötä on vahvistettu vuonna 2020 laadukkaan ja tehokkaan liikuntaneuvonnan takaamiseksi.

Helmikuussa 2021 valmistui poikkihallinnollisella työotteella rakennettu #UkiLiikkuu liikuntaohjelma. Ohjelma konkretisoi Uudenkaupungin strategiaa #UKI20300 monipuolisten palveluiden, viihtyisän kaupungin, kaventuneiden hyvinvointierojen, kotoutumisen, ympäristön, osallistamisen sekä yhteistyön osalta. Ohjelma tulee linjaamaan ja tukemaan liikuntapalveluiden sekä muiden liikkumista edistävien toimijoiden työtä sekä vahvistamaan eri tahojen yhteistyötä. Päättävänä ohjelmassa on lisätä liikettä ja yhteistyötä yhteisiin tavoitteisiin ja tekemiseen. Keväällä -21 lähdettiin valmistelevaan tulokortin rakentamista tiedolla johtamisen ja ohjelman jalkauttamisen tueksi.

Koulujen liikuntatoimintaa tukemaan on perustettu oma liikkumisen edistämisen työryhmä #KoulutLiikkuu. Tämän ryhmän toiminta tulee paikkaamaan Liikkuvat Koulut -työryhmän toiminnan, joka loppui hankkeen päätyttyä. Työryhmän tavoitteena on aktivoida lapsia ja nuoria koulupäivän aikana sekä kannustaa koulupäivän jälkeiseen liikkumiseen. Liikuntapalvelujen yhtenä tavoitteena on myös yhteistyön vahvistaminen kolmannen sektorin kanssa ja tätä työtä tukemaan on perustettu seurafoorumi syksyllä -19, tavoitteena on yhteistyön lisääminen ja kehittäminen, tiedon jakaminen sekä seurojen toiminta- ja vaikuttamismahdollisuuksien kehittäminen.

Ukilaistuminen-Kotouttamisen toimenpideohjelma 2020- 2023

Vakka-Suomen kunnille laadittiin oma kotoutumisohjelma, jossa ei ollut mukana kuntakohtaisia toimenpideohjelmaa. Alueen kuntien yhteinen ohjelma kokosi yhteen kotoutumiseen liittyvän tiedon, aineiston ja toimijat. Se antoi pohjan jokaisen kunnan toimenpideohjelman luomiseen.

Laki kotoutumisen edistämisestä (KotoL) tuli voimaan 2011. Kotoutumislain 32 §:n mukaan kunnan tai useamman kunnan yhdessä on laadittava kotoutumisen edistämiseksi ja monialaisen yhteistyön vahvistamiseksi kotouttamisohjelma. Kotoutumislain piirissä ovat henkilöt, joilla on voimassa oleva oleskelulupa Suomessa. Lakia sovelletaan myös henkilöön, jonka oleskeluoikeus on rekisteröity tai jolle on myönnetty oleskelukortti ulkomaalaislain mukaisesti. Kotoutumislakia sovelletaan henkilöön riippumatta siitä, millä perusteella hän on Suomeen muuttanut. (Laki kotoutumisen edistämisestä 1386/2010). Kunnalla on yleis- ja yhteensovittamisvastuu maahanmuuttajien kotouttamisen kehittämisestä sekä sen suunnittelusta ja seurannasta paikallistasolla.

Kunnan on huolehdittava siitä, että kunnan palvelut soveltuvat myös maahanmuuttajille. Lisäksi kunnan on huolehdittava siitä, että maahanmuuttajille tässä laissa tarkoitettujen toimenpiteiden ja palvelujen järjestetään sisällöltään ja laajuudeltaan sellaisina kuin kunnassa esiintyvä tarve edellyttää. Uudenkaupungin kaupungin valtuusto on päättänyt, että kaupunkiin laaditaan alueellisen ohjelman lisäksi oma toimenpideohjelma, joka tukee kaupungin eri palvelusektorien toimia kotoutumisen tukemisessa.

Yhdenvertaisuuslaki ja Uudenkaupungin kaupungin omat tavoitteet väestönkasvulle luovat perustan sille, että hyviä väestösuhteita tulee Uudessakaupungissa kehittää ja ylläpitää. Lähtökohtana on se, että jokaisella uusikaupunkilaisella on yhdenvertaiset oikeudet, velvollisuudet ja mahdollisuudet elää rauhassa, kokea osallisuutta ja toteuttaa itseään.

Viranomaisten täytyy huolehtia siitä, että palveluiden asiakkaat ovat yhdenvertaisessa asemassa. Palveluiden tulee soveltua myös maahanmuuttajille. Viranomaisten vastuulla on, että henkilöstö saa tarvittavat ja ajankohtaiset tietotaidot käyttöönsä palveluiden suunnittelussa ja toteutuksessa. Myös tulkkauspalvelut, selkokielen käyttö sekä esteettömyys ovat kaikki osia tätä kokonaisuutta.

Ukilaistuminen-Kotouttamisen toimenpideohjelmassa on määriteltynä selkeät tavoitteet, toimenpiteet, mittarit ja vastuutahot kaikille kunnan yksiköille, jotka tuottavat palveluita kuntalaisille: mukana työssä ovat kasvun ja oppimisen palvelut, sosiaali- ja terveystieteiden palvelut, hyvinvointi- ja vapaa-aikapalvelut sekä vapaan sivistystyön, taiteen perusopetuksen ja järjestöjen toimijat.

Meidän kaupunkimme -yhdistysohjelma 2020-luvulle

Ohjelma on uusikaupunkilaisen yhdistyskentän tahdonilmaus ja tiekartta viihtyisän, osallistavan ja elinvoimaisen Uudenkaupungin puolesta. Ohjelma kirjoittaa auki tavoitteet ja toimenpiteet, miten yhteistyötä kaupungin ja kolmannen sektorin (yhdistykset ja järjestöt) välillä halutaan kehittää. Yhteisenä päämääränä on hyvän elämän toteutuminen Uudessakaupungissa.

Yhdistysohjelman toimenpideohjeet jakautuvat kahteen luokkaan: osa on täsmällisiä ehdotuksia toimintatapoihin ja osaa voi pitää enemmän yleisluontoisina suosituksina. Yhdistysohjelman keskeisiä toimintaa ohjaavia lähtökohtia ovat seuraavat asiat:

- a) Ihmiset haluavat olla mukana heille merkityksellisissä asioissa, joita he yhdessä toteuttavat yhdistysten kautta.
- b) Kansalaistoiminnan, yhdistysten ja järjestöjen elinvoimaisen tulevaisuuden ratkaisee se, kuinka ne pystyvät järjestämään (organisoimaan) toimintansa uusia sukupolvia houkuttelevalla tavalla
- c) Yhdistyksillä ja järjestöillä on asema verkostoissa ja ne ovat kumppaneita. Yhdistysohjelman toimeenpanosta vastaa hankerahoituksen turvin palkattu järjestökoordinaattori 2020-2022.

10. Katse tulevaisuuteen

Terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen rinnalle nousee tulevaisuudessa entistä vahvemmin myös turvallisuuden edistäminen. Tämä näkyy myös valtioneuvoston julkaisussa nimeltään: Hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistäminen 2030, joka julkaistiin keväällä 2021. Dokumentti linjaa ne toimet, joilla suomalaisten hyvinvoinnin ja terveyden eriarvoisuutta saadaan vähennettyä vuoteen 2030 mennessä. Periaatepäätöksen päämääränä on turvata suomalaisten kestävä hyvinvointi kaikissa väestö- ja ikäryhmissä.

Periaatepäätöksessä on määritelty neljä valtakunnallista painopistettä:

- 1) kaikille mahdollisuus osallisuuteen,
- 2) hyvät arkiympäristöt,
- 3) hyvinvointia ja terveyttä edistävä toiminta ja palvelut sekä
- 4) päätöksenteolla vaikuttavuutta.

Näiden periaatteiden pohjalta maakunnissa ja kunnissa ruvetaan työstämään yksityiskohtaisempia ja tarkempia hyvinvointisuunnitelmia seuraavalle kaudelle.

Hyvinvointisuunnitelman tulee hyödyntää valtakunnallisten ja maakunnallisten painopisteiden lisäksi paikallistuntemusta ja tietoa oman alueen asukkaiden elämän erityispiirteistä, eriarvoistavista tekijöistä sekä paikallisesta toimintaympäristöstä kokonaisuutena. Tämän tiedon pohjalta tulee työstää selkeä suunnitelma, jossa on saavutettavissa olevat tavoitteet, yksityiskohtaiset toimenpiteet ja pätevät mittarit.

11. Tiivistelmä ja johtopäätökset

Tämä laaja hyvinvointikertomus käsittelee hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työtä Uudessakaupungissa vuosien 2017-2021 aikana. Tarkastelujakso on mielenkiintoinen sikäli, että Yhdistyneiden Kansakuntien (YK) alainen toimija nimeltään Kestävän kehityksen ratkaisuverkosto (Sustainable Development Solutions Network, (SDSN)) on mitannut Suomen neljää kertaa tarkastelujakson aikana maailman onnellisimmaksi maaksi vuosina 2018, 2019, 2020 ja 2021.

Onnellisuuden kokeminen on yksilöllinen tunne ja luonteeltaan ohikiitävä, hetkellinen kokemus. Subjektivisten kokemusten kuten elämään tyytyväisyyden, onnellisuuden ja hyvänolon tunteiden todennäköisyys kasvaa, kun objektiivisesti mitattavat tekijät kuten terveys, ympäristö, elintaso ja koulutus toteutuvat riittävällä tasolla niin yksilöiden elämässä kuin yhteiskunnassa.

Terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen ja sen poikkihallinnollinen luonne on huomioitu hyvin Uudenkaupungin hyte-työssä. Hyvinvoinnin koordinaatio sekä hyte-työn johtaminen sijoittuu Hyvinvointi ja vapaa-aikapalveluiden palvelukeskukseen. Maakunnallisissa hyte-työryhmissä on vahva edustusto Uudestakaupungista. Kaupungin strategiasta ja hyte-painopisteiden määrittelyn pohjalta on työstetty strategisia ohjelmia, joissa on kunnianhimoiset tavoitteet ja selkeät toimenpiteet näiden tavoitteiden saavuttamiseksi.

Vaikkakin Uudessakaupungissa on tarkastelujakson aikana tehty hyvää ja merkittävää hyte-työtä on paljon vielä tekemättä. Kerätyn hyvinvointitiedon tarkastelun pohjalta voidaan tode-ta, että tulevina vuosina Uudessakaupungissa tulee kiinnittää erityisesti huomioita seuraaviin asioihin:

1. Lasten- ja nuorten hyvinvointi: Kaverittomuus, osattomuuden tunteet sekä lasten ja nuorten heikko kokemus omasta terveydentilasta sekä ylipainoisten lasten ja nuorten suuri määrä ovat selkeitä uhkia uusikaupunkilaisten lasten ja nuorten hy-
vinvoinnille.
2. Toinen selkeä ryhmä, jonka hyvinvointi on Uudessakaupungissa uhattuna muodos-
tavat yksinäisyyttä ja osattomuutta kokevat nuoret aikuiset sekä erityisesti yksi-
näisyyden piinaamat vanhemmat ikämiehet: Yksinäisyyden kokemuksilla on suora
yhteys terveyteen ja elinikään.
3. Kolmannen keskeisen ryhmän muodostavat muunkieliset ja ”uusikaupunkilai-
set”, joiden määrä Uudenkaupungin väestöstä on kasvanut merkittävästi tarkaste-
lujakson aikana: Näiden väestöryhmien hyvinvointi ja juurtuminen kaupunkiin on
koko yhteisön etu.

Loppusanat

Tulevaisuus näyttää miten hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämistyössä tullaan onnistumaan. Kuntalaiset ovat taho, joka arvioi sen miten poliittiset päättäjät, virkamiehet ja kunnan työntekijät ovat onnistuneet palvelujen tuottamisessa.

Onnistuminen vaatii Oikeenlaista kemiaa!

Lähteet

Hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistäminen 2030 : Valtioneuvoston periaatepäätös (2021) Valtioneuvoston julkaisuja 2021:14
<https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/162913>

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen sote-uudistuksessa (2016) Sosiaali- ja Terveysministeriö.
<https://stm.fi/documents/1271139/1979378/Hyvinvoinnin+ja+terveyden+edist%C3%A4minen+sote-uudistuksessa+29.6.2016.pdf>

Hyvinvointi, terveys ja arjen turvallisuus koronatilanteessa (2021)
Aluehallintovirastojen julkaisuja 100/2021
https://avi.fi/documents/25266232/55310955/Julkaistu-100_Korona_hyteruvarallisuus-julkaistu_12-1-2021.pdf/c765ed04-d760-e92c-b55e-8b09c64cb244/Julkaistu-100_Korona_hyteruvarallisuus-julkaistu_12-1-2021.pdf?t=1610456555121

Kouluterveyskysely (2019) Terveyden – ja hyvinvoinnin Laitos (THL)
https://sampo.thl.fi/pivot/prod/fi/ktk/ktk4/summary_perustulokset2?alue_0=236240&mittarit_0=200138&mittarit_1=200

Kuntaliskyselyn tulokset, Uusikaupunki (2019) Tasmart Oy
https://d52ern8bcjglp.cloudfront.net/sites/default/files/uki20300_-_kuntaliskyselyn_tulokset_2019.pdf

Kuntatutka (2021) Yleisradio (YLE) Terveyden – ja hyvinvoinnin Laitos (THL).
<https://yle.fi/uutiset/3-11925581#Uusikaupunki>

Lounaistieto (2021)
Lounaistieto.fi / Tilastot ja analyysit / Työllisyys ja työpaikat
<https://www.lounaistieto.fi/tilastot/tyollisyys/>

Lounais-Suomen alueen nuorten elinlokatsaus (2021) Aluehallintovirastojen julkaisuja 112/2021
https://avi.fi/documents/25266232/55310955/Julkaistu-112-Nuorten-elinlokatsaus_2021_LSAVI.pdf/07115c5c-0d0f-e544-ea63-7af262f1ba46/Julkaistu-112-Nuorten-elinlokatsaus_2021_LSAVI.pdf?t=1623225582772

MOVE! -mittaustulokset (2020) Opetushallitus
<https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/move-tulokset>

Sotkanet (THL) - Tilastotietoja suomalaisten terveydestä ja hyvinvoinnista (2021)
<https://sotkanet.fi/sotkanet/fi/metadata/indicators/3138>

Stiglitzin komission raportti (eng) (2009) Taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestön (OECD) julkaisuja 2009.
<https://ec.europa.eu/eurostat/documents/8131721/8131772/Stiglitz-Sen-Fitoussi-Commission-report.pdf>

The World Happiness Report (eng) (2021) YK: Kestävän kehityksen ratkaisuverkosto (Sustainable Development Solutions Network, (SDSN))(2021)
<https://worldhappiness.report/>

Tie ja rautatieliikenteen hankearvioinnin yksikköarvojen määrittäminen vuodelle 2018 (2020) Väyläviraston julkaisuja 48/2020
https://julkaisut.vayla.fi/pdf12/vj_2020-48_tie-rautatieliikenteen_hankearvioinnin_web.pdf

Tilastokeskuksen maksuttomat tilastotietokannat (2021) Tilastokeskus
https://pxnet2.stat.fi/PXWeb/pxweb/fi/Kuntien_avainluvut/Kuntien_avainluvut__2021/laaja_alueaikaasarjat_2021.px/

Valtioneuvoston selonteko sisäisestä turvallisuudesta (2021) Valtioneuvoston julkaisuja 2021:48
<http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-383-769-0>

Varsinais-Suomen alueen hyvinvointikertomus (2018) Varsinais-Suomen alueellinen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työryhmä (2018)
<https://www.vsshp.fi/fi/ammattilaisille/perusterveydenhuolto/Documents/hyvinvointikertomus-varsinais-suomi-2018-syyskuu.pdf>

Uudenkaupungin kaupungin strategia # U K I 2 0 3 0 0 - Oikeenlaista kemiaa (2018) Uudenkaupungin kaupunki.
https://uusikaupunki.fi/sites/default/files/kaupunki_ja_hallinto/strategia_ja_suunnitelmat/uki20300-strategia_korj_1.1.pdf

Kiitos

Rami Arola
Leena Arvela-Hellén
Petri Hatakka
Jarkko Heinonen
Juha Heltimo
Mari Jalava
Taru Joutsa-Huutola
Annina Kiiveri
Arja Kitola
Pia Lahtinen
Rosemarie Lee
Marika Lehtinen
Teija Leino
Henriikka Lohtaja
Salla-Mari Mäkinen
Markku Niemi
Jari Nikkari
Teija Pajula
Joni Pietiläinen
Sari Rantanen
Katriina Rauman
Kirsi Routi-Pitkänen
Outi Soininen
Piia Syvänen
Anne Takala
Atso Vainio
Tiina Viik
Heidi Vuori

Teksti- Jan Vuorenlaakso
Taitto- Sonja Stenman